Advies Natuurwaarden Alteveer, Mussel en Onstwedde

GEMEENTE Stadskanaal

BügelHajema

Plek voor ideeën

Advies Natuurwaarden Alteveer, Mussel en Onstwedde

Inhoud

Rapport en bijlagen

26 februari 2009
Projectnummer 244.00.01.10.10

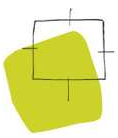

Ideeën voor een plek

I n h o u d s o p g a v e

1 Samenvatting 5
1.1 Aanleiding onderzoek 5
1.2 Soortenbescherming 5
1.3 Gebiedsbescherming 6

2 Inleiding 7
2.1 Procedure 7
2.2 Soortenbescherming 7
2.3 Gebiedsbescherming 9

3 Beschrijving van het plangebied 11

4 Natuurwaarden 21
4.1 Beschermde gebieden 21
4.2 Soortenonderzoek 23
4.2.1 Vaatplanten 25
4.2.2 Zoogdieren - vleermuizen 27
4.2.3 Zoogdieren - overige 30
4.2.4 Vogels 33
4.2.5 Amfibieën 36
4.2.6 Reptielen 38
4.2.7 Vissen 39
4.2.8 Dagvlinders 39
4.2.9 Libellen 40
4.2.10 Overige ongewervelde soorten 41

5 Conclusie 43
5.1 Gebiedsbescherming 43
5.2 Soortenbescherming 43

6 Bronnen 47
6.1 Veldbezoek 47
6.2 Media 47
6.3 Gegevens 47
6.4 Literatuur 47

Bijlagen

1 Samenvatting

1.1 Aanleiding onderzoek

Er bestaan plannen om op een aantal locaties in de drie dorpen Alteveer, Mussel en Onstwedde binnen de gemeente Stadskanaal nieuwbouw te realiseren. In het kader van de Flora- en faunawet is in 2004 een vooronderzoek uitgevoerd. Daarbij is ook gekeken naar de effecten van de voorgenomen ontwikkelingen op beschermde gebieden in de omgeving. De begrenzing van enkele locaties is inmiddels dusdanig gewijzigd dat een nieuw vooronderzoek wenselijk is. Daarnaast is de wetgeving op het gebied van flora en fauna en natuurbescherming sindsdien op enkele punten veranderd. Deze wijzigingen zijn in onderhavig rapport verwerkt.

1.2 Soortenbescherming

Voor de in het kader van de Flora- en faunawet relevante soortengroepen is in tabel A aangegeven of mogelijk verbodsovertredingen worden verwacht en welke vervolgstap er dient te worden genomen.

Tabel A. Verbodsovertredingen en vervolgstappen beschermde soorten Flora- en faunawet

Soortengroep	Verbodsovertreding van beschermde soorten in het plangebied	Vervolgstap
Vaatplanten	Vogelmelk	Geen, vrijstelling
Vleermuizen	Mogelijk gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis.	Nader onderzoek is noodzakelijk
Overige zoogdieren	Egel, gewone bosspitsmuis, dwergmuis, rosse woelmuis, woelrat, haas, wezel, hermelijn, bunzing	Geen, vrijstelling
Vogels	Enkele algemene vogels en enkele soorten van de Rode lijst	Geen, indien bij de werkzaamheden rekening wordt gehouden met het broedseizoen
Amfibieën	Bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad, kleine watersalamander	Geen, vrijstelling
Reptielen	-	-
Vissen	-	-
Dagvlinders	-	-
Libellen	-	-
Overige soorten	-	-

1.3
Gebiedsbescherming

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) liggen op een voldoende afstand van het plangebied, zodat gezien de aard van de ingrepen geen negatieve effecten te zijn verwachten. Voor deze activiteit is geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig.
De activiteit is op het punt van de gebiedsbescherming van de Ecologische Hoofdstructuur niet in strijd met het POP Groningen. Op beide punten moet het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen, deze visie nog in een vooroverleg bevestigen.

2 Inleiding

2.1 Procedure

Ten behoeve van de bestemmingsplanprocedure voor in totaal vier locaties in Alteveer, Mussel en Onstwedde in de gemeente Stadskanaal, is het noodzakelijk een onderzoek uit te voeren naar de aanwezige natuurwaarden in het gebied (soortenbescherming en gebiedsbescherming).
Het voorliggende onderzoek heeft betrekking op vier deelgebieden binnen hetzelfde bestemmingsplan. Het gaat hierbij om een gebied nabij de kern van Alteveer, een gebied bij Onstwedde en twee gebieden bij Mussel.

2.2 Soortenbescherming

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt.

ZORGPLICHT

Achter de Flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende dieren en planten (zowel beschermde als onbeschermde) en hun leefomgeving. Die zorgplicht houdt in ieder geval in dat iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen heeft voor flora of fauna, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten. Diegene moet alle maatregelen nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verwacht om die nadelige gevolgen te voorkomen, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken (artikel 2).
Volgens de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde planten te verwijderen of te beschadigen (artikel 8), beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen (artikel 9) of opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen (artikel 11). Ook het rapen of beschadigen van eieren van beschermde dieren is verboden (artikel 12).

SOORTENBESCHERMING

Beschermd zijn de inheemse zoogdieren (met uitzondering van huismuis, bruine rat en zwarte rat), alle inheemse vogels, amfibieën en reptielen, sommige planten, vissen, vlinders, libellen, kevers en mieren en rivierkreeft, wijngaardslak en Bataafse stroommossel. Deze soorten zijn vermeld op lijsten die zijn gebaseerd op het Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor mol, bosmuis en

veldmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

BESCHERMINGSREGIMES

Op 23 februari 2005 is de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Deze AMvB deelt de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes in. In de 'Lijst van alle soorten beschermd onder de Flora- en faunawet' worden de soorten ingedeeld in tabellen (zie ook bijlage 6).

- Algemene soorten (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 1'). Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen vrijstelling voor de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet.
- Overige soorten (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 2'). Voor overige soorten en vogelsoorten geldt eveneens een vrijstelling bij ruimtelijke activiteiten, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten uit tabel 2 ontheffing worden aangevraagd.
- Strikt beschermde soorten. Bijlage 1-soorten van de AMvB 2004 en bijlage IV-soorten van de Habitatrichtlijn (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 3').

Voor deze soorten geldt in principe geen vrijstelling. Voor verstoring van deze soorten en van vogels kan slechts onder bepaalde voorwaarden ontheffing worden verleend.

BIJLAGE IV SOORTEN

Die soorten die in het kader van de Europese Habitatrichtlijn op de bijlage IV van te beschermen soorten (Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna) zijn geplaatst, zijn als gevolg hiervan in Nederland als streng beschermde soort in de Flora- en faunawet van 2002 opgenomen. De verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voorzien echter niet in het criterium 'goede instandhouding van de soort'. Zolang de Flora- en faunawet niet is aangepast, moet dat aspect daarom expliciet worden afgewogen voor elk ruimtelijk plan.
In het kader van de Wet ruimtelijke ordening zal de gemeenteraad die besluit over een bestemmingsplan waarin de belangen van een streng beschermde soort kunnen spelen hiervoor in het vaststellingsbesluit zelf een expliciete afweging moeten opnemen (ABRS 28 februari 2007 200604026/1). Daarbij moet uiteraard op grond van adviezen van deskundigen, gebaseerd op goed onderzoek (ABRS 23 augustus 2006 200600506/1) kunnen worden overwogen dat het voortbestaan van de soort ter plekke door de toe te laten ontwikkelingen niet wordt bedreigd.
Op dit moment (februari 2009) loopt er een voorhangprocedure voor een AMvB. De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit hoopt dat dit aspect uit de Flora- en faunawet voor 1 juli 2009 is gerepareerd.

HABITAT

De Flora- en faunawet beschermt individuele exemplaren van een soort en vaste rust- en verblijfplaatsen van diersoorten. Voor een goede instandhouding van een diersoort is echter ook behoud van foerageergebied en migratieroutes nodig. Dat wordt in dit rapport ook mee gewogen.
Deze aspecten worden in de nieuwe interne handleiding van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ook overwogen bij de besluitvorming over ontheffingverlening.

RODE LIJST

In dit rapport wordt tevens aandacht geschonken aan soorten van de Rode lijst. Hierop staan Nederlandse soorten die bijzondere aandacht nodig hebben. Deze soorten worden bedreigd, zijn zeldzaam of erg kwetsbaar of nemen sterk in aantal af (zie bijlage 5). De Rode lijsten zijn officieel door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit vastgesteld (Besluit Rode lijsten flora en fauna, november 2004). Veel rode lijstsoorten (vooral planten) worden echter niet door de Flora- en faunawet beschermd en hebben daardoor geen duidelijke juridische status.

2.3
Gebiedsbescherming

Naast het soortenbeleid uit de Europese Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992) moet op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) ook aandacht worden besteed aan beschermde natuurgebieden uit deze regelgeving. Dit is uitgewerkt in het Natura 2000-beleid. Natura 2000 is het netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die worden beschermd op grond van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De richtlijnen geven aan welke typen natuur en welke soorten precies moeten worden beschermd. De lidstaten wijzen daarvoor speciale beschermingszones aan. In het kader van de Vogelrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangewezen ter bescherming van vogelsoorten vermeld in bijlage I van deze richtlijn, van trekvogels op de Nederlandse Rode lijst en van hun habitatten. Deze aanwijzing is in Nederland nagenoeg voltooid. In het kader van de Habitatrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangemeld bij de Europese Commissie ter bescherming van leefgebieden vermeld in bijlage I en van planten- en diersoorten vermeld in bijlage II van deze richtlijn. Alle gebieden die zich kwalificeren voor aanmelding zijn op grond van de genoemde richtlijnen beschermd alsof ze al zijn aangewezen.

NATUURBESCHERMINGS-WET

Onder de oude Natuurbeschermingswet 1967 vielen twee typen gebieden: nationale en beschermde natuurmonumenten en gebieden die de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft aangewezen ter uitvoering van verdragen of andere internationale verplichtingen. Per 1 oktober 2005 vallen de Natura 2000-gebieden samen met de twee hiervoor staande typen gebieden onder de Natuurbeschermingswet 1998. Daar waar de beschermde natuurmonumenten samenvallen met een Natura 2000-gebied, verliest het gebied zijn status als beschermd natuurmonument. Voor ingrepen in of in de omgeving van een dergelijk gebied moet door middel van een vooroverleg tussen bevoegd

gezag en initiatiefnemer worden ingeschat of er een kans is op een significant negatief effect. Wanneer geen wetenschappelijke zekerheid is dat er geen significant negatief effect is, moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Indien er mogelijk wel een negatief effect is, maar dit zeker niet significant is, moet een verslechterings- en verstoringstoets worden uitgevoerd. Voor beide toetsen moet de initiatiefnemer de gegevens aanleveren in de vorm van een Natuurbeschermingswetrapport. Het bevoegd gezag toetst deze rapportage op verzoek van de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag is bijna altijd het college van Gedeputeerde Staten van de provincie. In beginsel verleent het bevoegd gezag alleen een vergunning als zekerheid is verkregen dat de activiteit de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast.

De omvang van de effecten wordt getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende beschermde gebied. Deze doelstellingen zijn of worden opgenomen in de aanwijzingsbesluiten en de beheersplannen. In het aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied staat vanwege welke soorten en habitatten en om welke reden het gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen van een gebied mogen niet worden geschaad. Deze zijn echter ten tijde van het schrijven van dit rapport voor drie gebieden klaar. Voor de overige gebieden zijn ze niet of alleen in concept klaar en nog niet van kracht. Inmiddels zijn 119 gebieden (eerste tranche en Waddentranche) voor definitieve aanwijzing in procedure gebracht. De ontwerpbesluiten van deze aanwijzingen hebben in 2007 ter inzage gelegen. De minister heeft op 19 februari 2008 de eerste drie gebieden definitief aangewezen: Voornes Duin, Duinen Goeree & Kwade Hoek en Voordelta. De definitieve aanwijzing van de overige 116 gebieden volgt hierna. De procedure voor de resterende 43 gebieden is eind 2008 gestart. Voorlopig wordt daarom, voor het overgrote deel van de gebieden, getoetst aan de bestaande gebiedsdocumenten.

ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

De Ecologische Hoofdstructuur uit de Nota Ruimte (Regeringsbeslissing 2006) en POP Groningen geniet een vergelijkbare bescherming. Ingrepen bij deze gebieden worden door het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie, getoetst bij een ruimtelijke procedure. De Ecologische Hoofdstructuur mag niet worden aangetast. Aantasting wordt alleen verdedigbaar geacht als aantoonbaar is dat het project van groot openbaar belang is en er geen redelijk alternatief bestaat. Hier geldt het zogenaamde 'nee, tenzij'-principe. De aantasting moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd. Restschade moet worden gecompenseerd.
In juli 2007 is door het Rijk en de provincies het beleidskader Spelregels EHS, Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen Ecologische Hoofdstructuur uitgegeven. Met dit beleidskader kan maatwerk worden geboden. In het beleidskader wordt onder andere een beoordelingskader gegeven (significantie) en wordt aangegeven dat ook externe werking een expliciet te beoordelen effect is.

3 Beschrijving van het plangebied

HISTORIE

Alteveer

De locatie bestond rond 1915 uit afwisselende, smalle stroken heide en bouwland. De toenmalige nog geringe bebouwing was vooral gelegen langs de huidige N365 en langs Het Streekje. De afscheiding tussen deze huizen en het overige land werd veelal gevormd door houtsingels. Op deze locatie was een lichte helling aanwezig die in de huidige situatie nog duidelijk zichtbaar is.

Mussel

Omstreeks 1915 was er op de locatie in Mussel nog maar weinig bebouwing en deze was geconcentreerd langs de Onderste Veenweg, de huidige Musselweg. De locatie bestond indertijd uit bouwland, met aan de oostzijde een houtsingel. Deze houtsingel vormde de scheiding tussen het huidige plangebied en de natte weiden aan weerszijden van het toen nog meanderende beekje de Mussel Aa. De huidige beboste delen in Mussel waren rond 1915 nog niet aanwezig. De bebouwing heeft zich inmiddels uitgebreid en is geconcentreerd rond de drie wegen die in Mussel uitkomen.

Onstwedde

Omstreeks 1915 bestond deze locatie uit verspreid liggende, kleine stukken bouwland, heide of weide. Delen van het terrein waren geaccidenteerd. Ook nu is er nog een lichte helling in het terrein aanwezig. Aan de noord- en zuidzijde waren indertijd al wegen aanwezig. In de loop der tijd heeft bosaanplant in de directe omgeving (ten westen van de planlocatie) en in de omgeving van Onstwedde plaatsgevonden.

HUIDIGE SITUATIE

Alteveer

Het plangebied bestaat uit akkers waar ten tijde van het veldbezoek nog maïs- en aardappelresten op lagen. Aan de zuidkant van het plangebied loopt Het Streekje en aan de oostkant ligt de Tangerweg. Aan de noordzijde wordt het plangebied begrensd door de bebouwing langs de N365. Ten westen van het plangebied ligt een woonwijk. De bejaardenwoningen aan de Iepenlaan nummer 23 tot en met nummer 57 liggen binnen het plangebied. Langs de Tangerweg loopt een greppel. Tussen de verschillende kavels binnen het plangebied bevinden zich ondiepe greppels met wilgenopslag. Aan de noordzijde van het plangebied ligt een redelijk dichtgegroeide sloot.
Figuur 1 geeft een overzicht van de ligging van het plangebied.

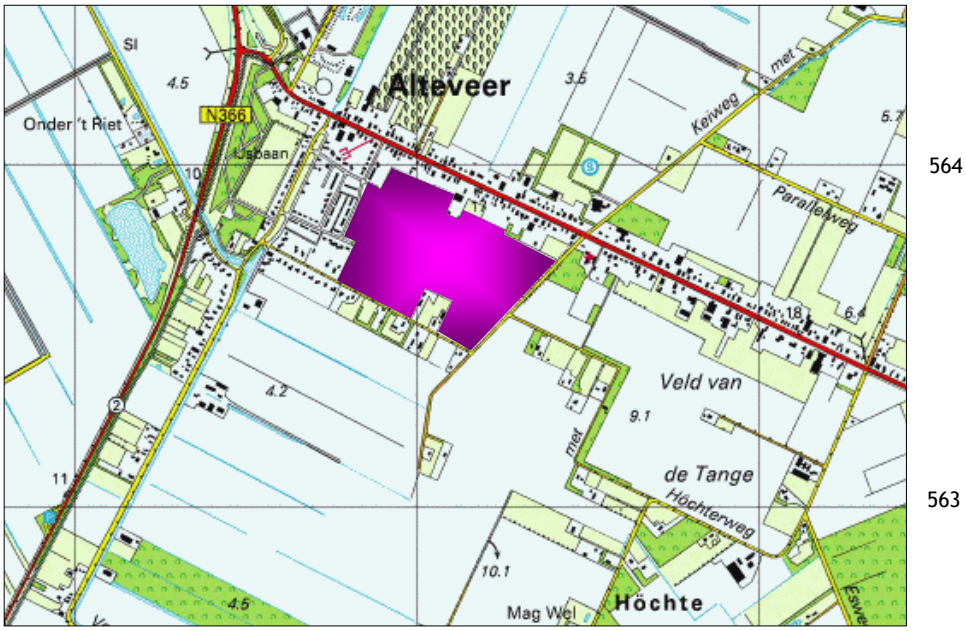

Figuur 1. Alteveer: Plangebied (roze), omliggend gebied en kilometerhokken (grijze lijnen)

Beeld vanaf de Tangerweg richting het westen

Beeld vanaf Het Streekje richting het noorden

Mussel

Het plangebied bestaat uit twee deelgebieden. Deelgebied 1 bevindt zich ten oosten van de Musselweg en ten noorden van de Molenweg. Aan de oostkant loopt de Mussel Aa en ten noorden van het plangebied ligt akkerbouwgebied. In het zuidwestelijk deel van het plangebied staan drie twee-onder-een-kapwoningen (Molenweg nummer 1 tot en met nummer 11) die ten tijde van het veldbezoek deels leeg stonden. In het zuidoostelijke deel ligt een speelveld met speelattributen en een klein parkachtig bosje met paden. Het noordwestelijke deel van het plangebied bestaat uit een ruig begroeid terrein met twee grote zomerlindes. Op dit terrein heeft een boerderij gestaan. Het overige deel van het plangebied bestaat uit bouwland waar resten van voederbieten werden aangetroffen. De grens tussen de achtertuinen van de twee-onder-een-kapwoningen en het bouwland bestaat uit een elzensingel.
Deelgebied 2 ligt ten noorden van de Zandtangerweg en wordt gebruikt als paardenweide. Aan zowel de west- als de oostzijde van het plangebied ligt bebouwing. Aan de noordzijde van het plangebied ligt grasland. Langs de Zandtangerweg en op de grens van het plangebied staan gewone esdoorns. Figuur 2 geeft een overzicht van de ligging van het plangebied

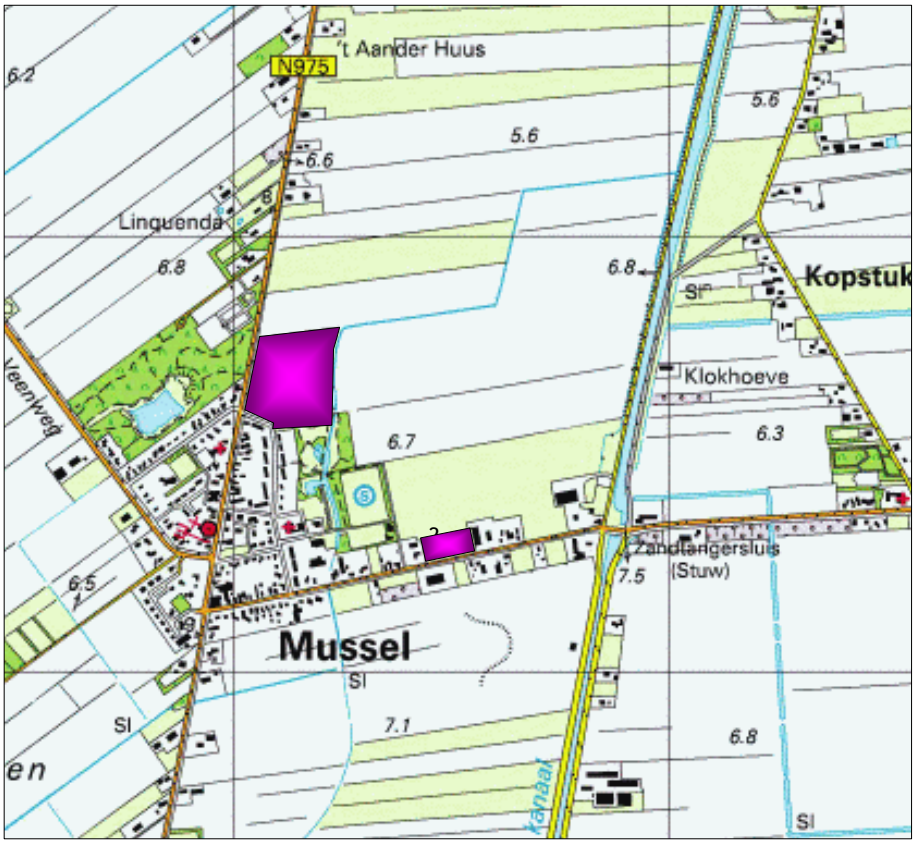

Figuur 2. Mussel: Plangebieden (roze), omliggend gebied en kilometerhokken (grijze lijnen)

De twee-onder-een-kapwoningen aan de Molenstraat

Het speelveld met daarachter het parkbosje

Deelgebied 1 vanuit het noorden met op de achtergrond het kleine parkbos

Deelgebied 2 vanaf de Zandtangerweg

Onstwedde

Het plangebied bestaat uit bouwland en een deel van een bosperceel. Het bouwland was ten tijde van het veldbezoek geoogst. Op de kavels lagen resten van aardappels en graan. In de jaren negentig van de vorige eeuw is het bosperceel als houtproductiebos aangeplant met robinia. Aan de noordzijde van het plangebied ligt de Heideweg. De N365 met daarlangs bebouwing vormt de zuidelijke grens. De oostzijde grenst aan een houtsingel met daarachter de Heideweg. De westgrens van het plangebied loopt midden door het bosperceel. Aan de noord- en zuidzijde van het plangebied liggen greppels. Ook tussen het bosperceel en de akker ligt een greppel. Geen van de greppels is jaarrond waterhoudend. Aan de noordkant van het bosperceel ligt een sloot die in de noordwestelijke punt voor een zeer klein deel binnen het plangebied valt. Figuur 3 geeft een overzicht van de ligging van het plangebied.

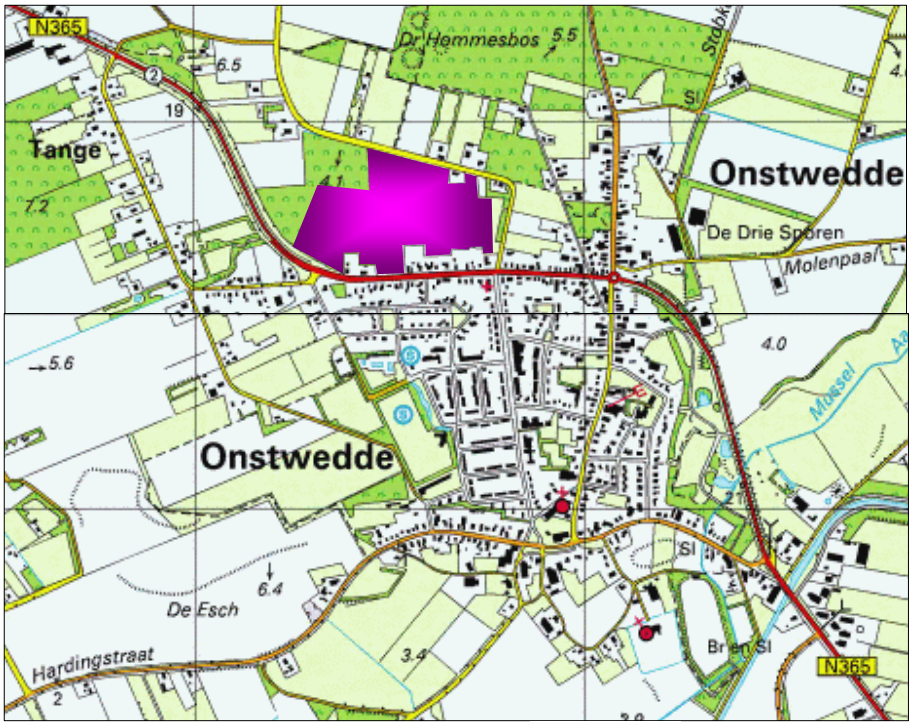

563

562

265 266

Figuur 3. Onstwedde: Plangebied (roze), omliggend gebied en kilometerhokken (grijze lijnen)

Beeld vanaf de Heideweg richting het zuiden met rechts het robiniabos

Robiniabos met de sloot aan de noordzijde

BODEM EN WATER

De bodemsamenstelling en de grondwaterstand zijn voor veel planten- en diersoorten een bepalende factor voor het voorkomen in een gebied.

Alteveer

Volgens de bodemkaart bestaat de bodem van het plangebied uit drie bodemtypen, te weten: veldpodzolgrond in lemig fijn zand (overgrote deel), moerige podzolgrond en moerige eerdgrond met een veenkoloniaal dek en een moerige tussenlaag. In de zuidoostelijke punt ligt veldpodzolgrond met keileem of potklei in de bodem beginnend tussen 40 cm en 120 cm en ten minste 20 cm dik.
De veldpodzolgrond heeft een gemiddeld hoogste grondwaterstand van meer dan 80 cm beneden het maaiveld en een gemiddeld laagste grondwaterstand van dieper dan 160 cm beneden het maaiveld (Grondwatertrap VII). Deze bodem is zeer droog. De moerige podzolgrond en de moerige eerdgrond hebben beide een gemiddeld hoogste grondwaterstand van minder dan 40 cm beneden het maaiveld en een gemiddeld laagste grondwaterstand van dieper dan 120 cm beneden het maaiveld (Grondwatertrap V). Dit betekent dat het een tamelijk droge eerdgrond betreft.
Gezien de ligging van het plangebied in akkerbouwgebied met een sterk gereguleerd waterregiem komen eventuele infiltratie- en kwelaspecten hier niet meer in de vegetatie en verdere natuurwaarden tot uitdrukking.

Mussel

De bodem van deelgebied 1 in Mussel bestaat uit veldpodzolgrond in leemarm en zwak lemig fijn zand. Deze bodem heeft een gemiddeld hoogste grondwaterstand van tussen de 40 cm en 80 cm beneden het maaiveld en een gemiddeld hoogste grondwaterstand van dieper dan 120 cm beneden het maaiveld (Grondwatertrap VI). Het gaat hierbij om droge gronden. De locatie grenst aan

de oostzijde aan beekeerdgrond. Deze bodem is hier ontstaan door de ligging nabij het beekje Mussel Aa.
De bodem van deelgebied 2 bestaat uit veldpodzolgrond in leemarm en zwak lemig fijn zand. Deze bodem heeft een gemiddeld hoogste grondwaterstand van tussen de 40 cm en 80 cm beneden het maaiveld en een gemiddeld hoogste grondwaterstand van meer dan 120 cm beneden het maaiveld (Grondwatertrap VI). Gezien de ligging van beide deelgebieden in akkerbouwgebied met een sterk gereguleerd waterregiem komen eventuele infiltratie- en kwelaspecten hier niet meer in de vegetatie en verdere natuurwaarden tot uitdrukking.

Onstwedde

De bodem van deze locatie bestaat geheel uit veldpodzolgrond in leemarm en zwak lemig fijn zand. Deze bodem heeft een gemiddeld hoogste grondwaterstand van meer dan 80 cm beneden het maaiveld en een gemiddeld laagste grondwaterstand van meer dan 160 cm beneden het maaiveld (Grondwatertrap VII). Deze bodem is zeer droog. Gezien de ligging in akkerbouwgebied met een sterk gereguleerd waterregiem komen eventuele infiltratie- en kwelaspecten hier niet meer in de vegetatie en verdere natuurwaarden tot uitdrukking.

PLANNEN

Op de locaties in Alteveer, Mussel en Onstwedde worden nieuwe woningen gebouwd. De huidige bebouwing in het plangebied Alteveer zal gefaseerd worden gesloopt. Het gaat hierbij om de bejaardenwoningen aan de Iepenlaan nummer 23 tot en met nummer 57. Daarnaast wordt misschien de redelijk dichtgegroeide sloot in het noorden van het plangebied gedempt.
Binnen deelgebied 1 van Mussel zal ook bebouwing worden gesloopt. Het gaat hierbij om de twee-onder-een-kapwoningen aan de Molenstraat nummer 1 tot en met nummer 11. Er wordt van uitgegaan dat er geen bomen worden gekapt. Op deelgebied 2 is een woning gepland. Hier worden geen bomen gekapt of greppels gedempt.
Op de locatie Onstwedde wordt een deel van het huidige (robinia) bosperceel gekapt. Ook wordt wellicht een deel van de sloot in de noordwestelijke punt gedempt. Op alle locaties worden greppels gedempt (behalve deelgebied 2 van Mussel) en wordt de bodem vergraven.

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermde gebieden

Alteveer

Het plangebied is geen onderdeel van een gebied uit de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde gebied is het Natura 2000-gebied Drouwenerzand op een afstand van ongeveer 14,6 km. Het plangebied maakt ook geen onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur. Het dichtstbijzijnde Ecologische Hoofdstructuurgebied is een klein geïsoleerd bosje aan de overkant van de Tangerweg op een afstand van 5 m (zie figuur 4).

Figuur 4. De ligging van het plangebied ten opzichte van de Ecologische Hoofdstructuur, plangebied (roze) en de Ecologische Hoofdstructuur (groen) (bron: www. provinciegroningen.nl)

Mussel

Het plangebied is geen onderdeel van een gebied uit de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde gebied is het Natura 2000-gebied Drouwener-

zand op een afstand van ongeveer 14,5 km. Het plangebied maakt ook geen onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur. Het dichtstbijzijnde Ecologische Hoofdstructuurgebied ligt op een afstand van 4,2 km.

Onstwedde

Het plangebied is geen onderdeel van een gebied uit de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde gebied is het Natura 2000-gebied Drouwenerzand op een afstand van ongeveer 16,5 km. Het plangebied maakt ook geen onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur. Het dichtstbijzijnde Ecologische Hoofdstructuurgebied is onderdeel van het Dr. Hommesbos en ligt op een afstand van ongeveer 150 m (zie figuur 5).

Figuur 5. De ligging van het plangebied ten opzichte van de Ecologische Hoofdstructuur, plangebied (roze) en Ecologische Hoofdstructuur (groen) (bron: www. provinciegroningen.nl)

EFFECTEN

Beschermde gebieden liggen op voldoende afstand van het plangebied en zijn hiervan gescheiden door bebouwing, weiden, akkers en infrastructuur. Gezien de aard van de ingrepen zijn geen negatieve effecten te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig. De activiteit is op het punt van de gebiedsbescherming voor de Ecologische Hoofdstructuur niet in strijd met de Nota Ruimte en het POP Groningen.

4.2
Soortenonderzoek

Alteveer

LIGGING

Het plangebied ligt in de kilometerhokken[1] 262-563 en 263-563 en in uurhok[1] 13-31. Figuur 1 geeft een overzicht van het plangebied en de omliggende kilometerhokken.

Mussel

Het plangebied ligt in het kilometerhok[1] 266-553 en in uurhok[1] 13-52. Figuur 2 geeft een overzicht van het plangebied en de omliggende kilometerhokken.

Onstwedde

Het plangebied ligt in het kilometerhok[1] 265-562 en in uurhok[1] 13-32. Figuur 3 geeft een overzicht van het plangebied en de omliggende kilometerhokken.

BESTAANDE INFORMATIE

Voor het soortenonderzoek zijn gegevens gebruikt van Het Natuurloket[2] (Tabel B, C, D en E), Stichting FLORON en SOVON. De gegevens van Stichting FLORON en SOVON zijn aangevraagd in het kader van het onderzoek in 2004. Daarnaast zijn per uurhok waarnemingen verzameld uit de landelijke en provinciale soortenatlassen voor zoogdieren, vleermuizen en broedvogels.
De verspreidingsgegevens van reptielen, amfibieën en vissen zijn (tevens) afkomstig uit het Waarnemingenoverzicht 2006 van Stichting RAVON. De verspreidingsgegevens van dagvlinders en libellen zijn afkomstig uit het Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen' van EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. Tot slot is de website www.waarneming.nl, geraadpleegd. Op deze website worden waarnemingen getoond die voornamelijk door vrijwilligers zijn verzameld. Genoemde website wordt bij de soortenbespreking alleen genoemd, indien de waarnemingen een toegevoegde waarde hebben.
Enkele verspreidingsgegevens van de hiervoor genoemde bronnen berusten voor een deel op dezelfde waarnemingen. Het verschil tussen deze bronnen ligt in de schaal van weergave en de waarnemingsperiode. De gebruikte gegevens zijn opgenomen in de bijlagen.
De gegevens die staan geregistreerd per kilometerhok of per uurhok zijn niet rechtstreeks tot het te onderzoeken plangebied te herleiden. Voor de interpretatie van deze gegevens is ecologische veldkennis noodzakelijk.

---

[1] Een kilometerhok is een vastgelegd gebied van 1 km bij 1 km. De Topografische Dienst heeft deze hokken ingevoerd als rasterverdeling voor het tekenen van de topografische kaarten van Nederland. Een uurhok is een gebied van 5 km bij 5 km gebaseerd op diezelfde verdeling.

[2] Het Natuurloket is een onafhankelijke informatiemakelaar die gegevens over beschermde soorten toegankelijk maakt. Deze gegevens zijn afkomstig uit de databanken van talloze organisaties, verenigd in de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF). Het Natuurloket bezit zelf geen gegevens. Het Natuurloket is een initiatief van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de organisaties binnen de VOFF (www.natuurloket.nl).

Tabel B. Alteveer. Opgave van Het Natuurloket (15 december 2008)

Rapportage voor kilometerhok X:262 / Y:563

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten						slecht	-	1975-1990
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						slecht		1992-2007
Zoogdieren						niet		1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007
Watervogels						redelijk	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën						niet		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						niet		1998-2008
Nachtvlinders						niet		1980-2008
Libellen						niet		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

*** Legenda**

FF1 = Flora- en faunawet lijst 1 (vrijstelling)
FF23 = Flora- en faunawet lijst 2 + 3 (streng beschermd)
Hrl = Habitatrichtlijn (alleen bijlage 2 en 4)
RL = Rode Lijst
(#) = tevens meetnetgegevens verzameld.

Volledigheid onderzoek: Hiermee wordt aangegeven of op basis van de gebrachte bezoeken een volledig overzicht is te verwachten van de soorten van de betreffende soortgroep. Een toelichting op deze categorieën kunt u vinden onderaan deze rapportage.

Tabel C. Alteveer. Opgave van Het Natuurloket (15 december 2008)

Rapportage voor kilometerhok X:263 / Y:563

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	1					goed	-	1991-2007
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						slecht		1992-2007
Zoogdieren						matig		1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007
Watervogels						redelijk	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën						niet		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						niet		1998-2008
Nachtvlinders						niet		1980-2008
Libellen						matig		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

Tabel D. Mussel. Opgave van Het Natuurloket (15 december 2008)

Rapportage voor kilometerhok X:266 / Y:553

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten						niet	-	1975-1990
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						slecht		1992-2007
Zoogdieren	1					matig	51-100%	1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007
Watervogels						redelijk	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën						niet		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						niet		1998-2008
Nachtvlinders						niet		1980-2008
Libellen						niet		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

Tabel E. Onstwedde. Opgave van Het Natuurloket (15 december 2008)

Rapportage voor kilometerhok X:265 / Y:562								
Soortgroep	**FF1***	**FF23***	**FF vogels**	**Hrl***	**RL***	**Volledigheid***	**Detail***	**Actualiteit***
Vaatplanten						niet	-	1975-1990
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen					1	slecht	51-100%	1992-2007
Paddestoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren		1		1		matig	0%	1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007
Watervogels						niet		96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën						niet		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						matig		1998-2008
Nachtvlinders						niet		1980-2008
Libellen						matig		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

VELDWERK

De gebieden zijn begin september 2004 en begin december 2008 bezocht om een indruk te krijgen van het plangebied, de omgeving en de voorkomende flora en fauna (zie paragraaf 6.1).
Het veldbezoek in 2008 is niet in het meest geschikte seizoen uitgevoerd. Gezien de aard van de plangebieden, de indruk die van de plangebieden is verkregen tijdens de verschillende veldbezoeken en de beschikbare gegevens is van bijna alle groepen een compleet beeld verkregen over het voorkomen van de soorten in de gebieden. Van de soortengroep vleermuizen is voor de locatie Alteveer en Mussel nog geen compleet beeld ontstaan (zie paragraaf 4.2.2.).

4.2.1

Vaatplanten

Alteveer

GEGEVENS

Volgens de opgave van Het Natuurloket is kilometerhok 262-563 in de periode van 1975 tot en met 1990 slecht onderzocht op het voorkomen van vaatplanten. Kilometerhok 263-563 is in de periode van 1991 tot 2007 goed onderzocht. Gedetailleerde gegevens zijn in 2004 bij Stichting FLORON opgevraagd. De gegevens lopen dus niet tot en met 2007 zoals de weergave van het Natuurloket hierboven suggereert. Deze gegevens zijn redelijk actueel volledig en gedetailleerd. Ondanks het gegeven dat het veldbezoek niet in het meest optimale seizoen is uitgevoerd, geeft de indruk van het plangebied in combinatie met deze gegevens een voldoende beeld voor dit onderzoek.

INVENTARISATIE

Volgens de gegevens van Het Natuurloket is in kilometerhok 263-563 een tabel 1-soort waargenomen. De gegevens van Stichting FLORON vermelden de aanwezigheid van de tabel 1-soort gewone vogelmelk. Deze soort is tijdens het veldbezoek niet waargenomen, maar kan gezien het biotoop niet worden uitgesloten. De soort groeit op vrij open plaatsen op vochtige, matig voedselrijke grond in graslanden, bermen en loofbossen. Gewone vogelmelk kan langs de greppels van het plangebied voorkomen. Daarnaast komen volgens de gegevens

in de twee kilometerhokken nog 146 niet beschermde soorten voor waaronder geen rode lijstsoorten.
Het plangebied bestaat uit bouwland en langs de randen en de greppels groeien onkruiden als smalle weegbree, scherpe boterbloem, witte en rode klaver, paardenbloem en kleine brandnetel. Langs de greppels die van noord naar zuid lopen staat veel jonge schietwilg. In de sloot aan de noordzijde groeit veel veenwortel. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten of rode lijstsoorten aangetroffen.

EFFECTEN

Door het bouwrijp maken van het plangebied kunnen enkele standplaatsen van gewone vogelmelk verloren gaan. Deze soort is een algemeen voorkomende soort uit tabel 1, waarbij de ontwikkelingen geen afbreuk doen aan de gunstige instandhouding van deze soort. Voor deze tabel 1-soort geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen.

Mussel

GEGEVENS

Gedetailleerde gegevens (kilometerhok 266-553) van vaatplanten over de periode van 1975 tot en met 1990 zijn verkregen van Stichting FLORON. Deze gegevens zijn niet actueel en weinig volledig. Het veldbezoek is niet in het meest optimale seizoen uitgevoerd. Gezien de aard van het gebied geeft het veldbezoek in combinatie met de bekende gegevens toch een voldoende beeld voor dit onderzoek.

INVENTARISATIE

Volgens de gegevens van Stichting FLORON zijn in kilometerhok 266-553 18 algemene soorten waargenomen. Beschermde soorten of rode lijstsoorten zijn niet waargenomen. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen beschermde soorten of rode lijstsoorten aangetroffen. Deelgebied 1 bestaat onder andere uit bouwland en een braakliggend terrein waar een boerderij heeft gestaan. Hier zijn kruiden aangetroffen als boerenwormkruid, bijvoet, smalle weegbree, vogelwikke en rode klaver. Ook staan er twee oude zomerlindes op het braakliggend terrein. Het kleine parkbos bestaat voornamelijk uit schietwilg, zwarte els, zomereik, zachte berk en gewone esdoorn. Enkele schietwilgen zijn meer dan een halve meter in doorsnede. In de ondergroei is veel kleine brandnetel en zevenblad te vinden. In de tuinen van de te slopen woningen groeit hoofdzakelijk Engels raaigras met aangeplante conifeer- en berberishagen. De achtertuinen worden begrensd door een zwarte elzensingel.
Deelgebied twee bestaat uit een weide met hoofdzakelijk Engels raaigras met kruiden als smalle weegbree, witte klaver en paardenbloem. Langs de Zandtangerweg staan exemplaren van gewone esdoorn.

EFFECTEN

Er zullen geen negatieve effecten op beschermde soorten of rode lijstsoorten optreden.

Onstwedde

GEGEVENS

Het veldbezoek is niet in het meest optimale seizoen uitgevoerd. Gezien de aard van het gebied geeft het veldbezoek toch een voldoende beeld voor dit onderzoek.

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten of rode lijstsoorten aangetroffen. Het plangebied bestaat onder andere uit bouwland en een deel van een robiniabos. Op de akkers zijn kruiden aangetroffen als vogelmuur, uitstaande melde, smalle weegbree en harig knopkruid. De ondergroei van het robiniabos bestaat hoofdzakelijk uit kleine brandnetel en hondsdraf. De sloot aan de noordoostzijde wordt met regelmaat geschoond en gemaaid. Hierdoor komt er bijna geen watervegetatie voor. Het robiniabos is aangeplant ten behoeve van houtproductie. Het bos is monotoon en in rijen aangeplant. INVENTARISATIE

Er zullen geen negatieve effecten op beschermde soorten of rode lijstsoorten optreden EFFECTEN

4.2.2
Zoogdieren - vleermuizen

Alteveer

Volgens de gegevens van Het Natuurloket is kilometerhok 262-563 in de periode van 1997 tot en met 2007 niet onderzocht en kilometerhok 263-563 matig onderzocht op het voorkomen van zoogdieren. De gebruikte verspreidingsgegevens zijn afkomstig uit de landelijke vleermuizenatlas. Deze atlas heeft de verspreiding van vleermuissoorten in kaart gebracht op basis van uurhokken uit de periode van 1985 tot 1994. De gegevens zijn ongedetailleerd, verouderd en lijken onvolledig. Deze gegevens geven in combinatie met het veldbezoek niet een voldoende beeld van de voorkomende vleermuizen en de gebiedsfuncties voor vleermuizen. GEGEVENS

De landelijke vleermuizenatlas doet melding van drie soorten binnen het betreffende uurhok. Dit zijn de soorten laatvlieger, ruige dwergvleermuis en watervleermuis. Daarnaast kunnen de niet vermelde gewone dwergvleermuis en rosse vleermuis in en nabij het plangebied voorkomen. Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd en staan in tabel 3 van de AMvB en in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. INVENTARISATIE

In het plangebied staan geen grote bomen. Verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen zijn dan ook uitgesloten. De enige aanwezige gebouwen zijn de bejaardenwoningen aan de Iepenlaan. Deze woningen hebben dakpannen die niet helemaal strak liggen. Via de kleine spleten tussen de dakpannen kunnen vleermuizen toegang hebben tot ruimtes die geschikt zijn als verblijfplaats. Het voorkomen van potentiële verblijfplaatsen voor gebouwbewonende soorten, zoals gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis binnen het plangebied kan niet worden uitgesloten. Daarnaast kunnen voornoemde gebouwbewonende soorten rond de bejaardenwoningen en het opgaand groen foerageren. De akkers van het plangebied zijn te open om als foerageergebied voor gewone en ruige dwergvleermuis te dienen. Alleen laatvlieger en rosse vleermuis kunnen mogelijk boven de akkers van het plangebied foerageren. Watervleermuis zal door het ontbreken van open water niet in het plangebied foerageren.

EFFECTEN

Door de sloop van de bejaardenwoningen gaan mogelijk verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger verloren. Het vernietigen of verstoren van een verblijfplaats van zwaar beschermde soorten is ontheffingsplichtig. Het is noodzakelijk om het gebruik van potentiële verblijfplaatsen in de te slopen bebouwing vast te stellen. Ook is het van het belang om de waarde van het plangebied als foerageergebied en vliegroute voor vleermuizen te bepalen. Nader onderzoek naar het voorkomen van vleermuizen en het gebruik van het plangebied door vleermuizen is derhalve noodzakelijk.

Mussel

GEGEVENS

Volgens de gegevens van Het Natuurloket is kilometerhok 266-553 in de periode van 1997 tot en met 2007 matig onderzocht op het voorkomen van zoogdieren. Voor verspreidingsgegevens is de landelijke vleermuizenatlas geraadpleegd. Deze atlas heeft de verspreiding van vleermuissoorten in kaart gebracht op basis van uurhokken uit de periode van 1985 tot 1994. De atlas bleek geen gegevens voor het betreffende uurhok te vermelden. Daarom is ook de Verspreidingsatlas van de Groninger zoogdieren geraadpleegd. Deze atlas heeft de verspreiding van zoogdieren in kaart gebracht op basis van uurhokken uit de periode van 1975 tot en met 1993. Deze gegevens zijn onvolledig, redelijk verouderd en ongedetailleerd. Met deze gegevens en het veldbezoek kan niet een voldoende beeld van de voorkomende vleermuizen en de gebiedsfuncties voor vleermuizen worden verkregen.

INVENTARISATIE

Volgens de gegevens van de Verspreidingsatlas van de Groninger zoogdieren zijn in het uurhok watervleermuis, meervleermuis en laatvlieger bekend. Door het ontbreken van breed open water in of nabij het plangebied is in het plangebied geen geschikt foerageergebied aanwezig voor meervleermuis.
In deelgebied 1 staan drie twee-onder-een-kapwoningen. Tussen de dakpannen (met name de geveldakpannen) van deze woningen zijn openingen aanwezig, die toegang kunnen verschaffen tot achterliggende tussenruimtes. In de bebouwing zijn potentiële verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten als laatvlieger, meervleermuis en de niet binnen het uurhok vermelde gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis niet uit te sluiten. Aan de oostkant van het kleine parkbos (deelgebied 1) staat een aantal oude schietwilgen met holten die mogelijk geschikt zijn voor boombewonende soorten als watervleermuis en de niet vermelde rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis. Ook de oude zomerlindes op het braakliggende terrein vlak bij de Musselweg zijn mogelijk geschikt voor boombewonende soorten. Het gebied rond de Molenstraat en het kleine parkbos zijn geschikt foerageergebied voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Als foerageergebied is de akker van het plangebied voor de meeste vleermuissoorten te open van karakter. Alleen rosse vleermuis en eventueel laatvlieger kunnen boven de akker foerageren.
In deelgebied 2 zijn geen gebouwen aanwezig. Langs de Zandtangerweg staan gewone esdoorns. Hoewel de bomen een redelijke dikte hebben, zijn in de bomen geen holten die geschikt zijn voor vleermuizen aangetroffen. Boven de

paardenweide kunnen rosse vleermuis en laatvlieger foerageren. Langs de lindes is ook geschikt foerageergebied aanwezig voor gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis.

EFFECTEN

Door de sloop van de twee-onder-een-kapwoningen in deelgebied 1 gaan mogelijk verblijfplaatsen van meervleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger verloren. Er worden geen bomen gekapt die geschikt zijn voor vleermuizen. Potentiële verblijfplaatsen van rosse vleermuis en watervleermuis gaan niet verloren en worden niet verstoord. Het vernietigen of verstoren van een verblijfplaats van zwaar beschermde soorten is ontheffingsplichtig. Het is noodzakelijk om het gebruik van potentiële verblijfplaatsen in de te slopen bebouwing vast te stellen. Ook is het van het belang om de waarde van het plangebied als foerageergebied en vliegroute voor vleermuizen vast te stellen. Nader onderzoek is naar het voorkomen van vleermuizen en het gebruik van het plangebied door vleermuizen is derhalve noodzakelijk. In deelgebied 2 zal het aanwezige foerageergebied van voorkomende soorten wel veranderen. In de directe omgeving is echter meer dan voldoende vergelijkbaar foerageergebied aanwezig. Door de bouw van woningen kunnen potentiële verblijfplaatsen ontstaan voor gebouwbewonende soorten. Deze kunnen rond de nieuwe groenstructuren binnen het bebouwde gebied foerageren.

Onstwedde

GEGEVENS

Volgens de gegevens van Het Natuurloket is kilometerhok 265-562 in de periode van 1997 tot en met 2007 matig onderzocht op het voorkomen van zoogdieren. De gebruikte verspreidingsgegevens zijn afkomstig uit de landelijke vleermuizenatlas. Deze atlas heeft de verspreiding van vleermuissoorten in kaart gebracht op basis van uurhokken uit de periode van 1985 tot 1994. De gegevens zijn ongedetailleerd, verouderd en lijken onvolledig. Gezien de inrichting van het plangebied geven deze gegevens echter een voldoende beeld van de voorkomende vleermuizen en de potentiële aanwezige gebiedsfuncties voor vleermuizen.

INVENTARISATIE

Volgens de gegevens van de landelijke vleermuizenatlas zijn in het betreffende uurhok de volgende zeven soorten bekend: baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis. Er zijn geen gebouwen of bomen aanwezig die als verblijfsplaats kunnen dienen. Als foerageergebied zijn de akkers van het plangebied voor de meeste vleermuissoorten te open van karakter. Alleen rosse vleermuis en mogelijk laatvlieger kunnen mogelijk boven het plangebied foerageren. Voor laatstgenoemde soorten is het plangebied echter geen hoogwaardig foerageergebied.

EFFECTEN

Er zullen geen verblijfplaatsen van vleermuizen verloren gaan. Het aanwezige foerageergebied van voorkomende soorten zal wel veranderen. In de directe omgeving is echter meer dan voldoende vergelijkbaar foerageergebied aanwezig. Door de bouw van woningen kunnen potentiële verblijfplaatsen ontstaan

voor gebouwbewonende soorten. Deze kunnen rond de nieuwe groenstructuren binnen het bebouwde gebied foerageren.

4.2.3
Zoogdieren - overige

Alteveer

GEGEVENS

Volgens de gegevens van Het Natuurloket is kilometerhok 262-563 in de periode van 1997 tot en met 2007 niet onderzocht en kilometerhok 263-563 matig onderzocht op het voorkomen van zoogdieren.
De gegevens zijn afkomstig uit de Verspreidingsatlas van de Groninger zoogdieren. Deze atlas heeft de verspreiding van zoogdieren in de periode van 1975 tot en met 1993 in kaart gebracht op basis van uurhokken. Deze gegevens lijken volledig, maar zijn redelijk verouderd en ongedetailleerd. De bekende gegevens geven in combinatie met het veldbezoek toch een voldoende beeld voor deze soortengroep.

INVENTARISATIE

Uit het uurhok zijn 18 soorten bekend (zie bijlage 2). Hieronder bevindt zich een middelzwaar (tabel 2) beschermde soort, namelijk steenmarter. Voor deze soort ontbreken geschikte bomen of gebouwen die als schuilplaats kunnen dienen. Mogelijk gebruikt de soort het terrein wel eens om te jagen. Ook voor andere marterachtigen, zoals de tabel 1-soorten wezel, hermelijn en bunzing ontbreekt voldoende schuilgelegenheid; wel kunnen ze in het gebied jagen. Van de overige in het uurhok vermelde tabel 1-soorten verblijven mogelijk de volgende soorten binnen het plangebied: egel, mol, veldmuis, gewone bosspitsmuis, bosmuis, woelrat en haas. Daarnaast zou de niet vermelde dwergmuis en huisspitsmuis binnen het plangebied kunnen verblijven. Het plangebied zou een klein onderdeel van het jachtgebied van vos kunnen zijn. De niet beschermde muskusrat kan een verblijfplaats hebben in de sloot aan de noordzijde van het plangebied.

EFFECTEN

Tijdens de werkzaamheden kunnen enkele verblijfplaatsen van één of meerdere exemplaren van de volgende beschermde soorten worden vernietigd of verstoord: egel, mol, veldmuis, gewone bosspitsmuis, huisspitsmuis, bosmuis, haas, dwergmuis en woelrat. Daarnaast kunnen bij de werkzaamheden enkele exemplaren worden gedood. Mogelijk zal een klein deel van het foerageergebied van vos, wezel, hermelijn of bunzing door de geplande ontwikkeling verloren gaan. Genoemde soorten zijn allen algemeen voorkomende soorten uit tabel 1, waarbij de ontwikkelingen geen afbreuk doen aan de gunstige instandhouding van deze soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor bosmuis en veldmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.
Het eventueel verloren gaan van een klein deel van foerageergebied van de beschermde steenmarter (tabel 2) is hier niet onoverkomelijk, omdat in de directe omgeving voldoende soortgelijk biotoop te vinden is.

Mussel

GEGEVENS

Volgens de gegevens van Het Natuurloket is kilometerhok 266-553 in de periode van 1997 tot en met 2007 matig onderzocht op het voorkomen van zoogdieren. De gebruikte verspreidingsgegevens zijn afkomstig uit de Verspreidingsatlas van de Groninger zoogdieren. Deze atlas heeft de verspreiding van zoogdieren in de periode van 1975 tot en met 1993 in kaart gebracht op basis van uurhokken. Deze gegevens lijken volledig, maar zijn redelijk verouderd en ongedetailleerd. De bekende gegevens geven in combinatie met het veldbezoek toch een voldoende beeld voor deze soortengroep.

INVENTARISATIE

Uit het uurhok 13-52 zijn 19 soorten bekend (zie bijlage 2). Hieronder bevinden zich twee middelzwaar (tabel 2) beschermde soorten, namelijk eekhoorn en steenmarter. In deelgebied 1 is een klein parkbos aanwezig dat grotendeels uit zeer jonge bomen bestaat en is voor eekhoorn te kleinschalig. Het voorkomen van eekhoorn binnen het plangebied is dan ook uitgesloten. De aanwezige gebouwen binnen het plangebied hebben geen ingangen waardoor steenmarter naar binnen kan. Binnen het plangebied is geen verblijfplaats van steenmarter aanwezig. Steemarter zou wel in beide deelgebieden van het plangebied kunnen foerageren. Van de overige tabel 1-soorten kunnen de volgende soorten binnen het deelgebied 1 een verblijfplaats hebben mol, egel, gewone bosspitsmuis, huisspitsmuis, bosmuis, dwergmuis, veldmuis en haas. De niet vermelde rosse woelmuis zou ook een verblijfplaats in het deelgebied kunnen hebben. Tijdens het veldbezoek zijn binnen deelgebied 1 molshopen aangetroffen In deelgebied 2 zijn hooguit verblijfplaatsen van veldmuis en haas aanwezig. Van konijn zijn op beide deelgebieden geen sporen waargenomen. Daarnaast zou wezel, hermelijn of bunzing een verblijfplaats binnen deelgebied 1 kunnen hebben. Deelgebied 2 is hooguit een onderdeel van het foerageergebied van een van deze marterachtigen. Voor vos maakt deelgebied 1 mogelijk onderdeel uit van zijn foerageergebied. Ook ree zou af en toe binnen deelgebied 1 van het plangebied kunnen foerageren. Woelrat kan mogelijk net buiten deelgebied 1 aan het Mussel Aa een verblijfplaats hebben.

Egel Haas

EFFECTEN

Tijdens de werkzaamheden is het mogelijk dat enkele verblijfplaatsen van één of meerdere exemplaren van de volgende beschermde soorten worden vernietigd of verstoord: mol, veldmuis, gewone bosspitsmuis, huisspitsmuis, bosmuis,

rosse woelmuis, haas, dwergmuis, woelrat en van wezel, hermelijn of bunzing. Daarnaast kunnen bij de werkzaamheden enkele exemplaren worden gedood. Mogelijk zal een klein deel van het foerageergebied van vos en ree door de geplande ontwikkeling verloren gaan. Genoemde soorten zijn allen algemeen voorkomende soorten uit tabel 1, waarbij de ontwikkelingen geen afbreuk doen aan de gunstige instandhouding van deze soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor bosmuis en veldmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

Het eventueel verloren gaan van een klein deel van foerageergebied van de beschermde steenmarter (tabel 2) is hier niet onoverkomelijk, omdat in de directe omgeving voldoende soortgelijk biotoop te vinden is.

Onstwedde

GEGEVENS

Volgens de gegevens van Het Natuurloket is kilometerhok 265-562 in de periode van 1997 tot en met 2007 matig onderzocht op het voorkomen van zoogdieren.
De gegevens zijn afkomstig uit de Verspreidingsatlas van de Groninger zoogdieren. Deze atlas heeft de verspreiding van zoogdieren in de periode van 1975 tot en met 1993 in kaart gebracht op basis van uurhokken. Deze gegevens lijken volledig, maar zijn redelijk verouderd en ongedetailleerd. De bekende gegevens geven in combinatie met het veldbezoek toch een voldoende beeld voor deze soortengroep.

INVENTARISATIE

Uit het uurhok 13-32 zijn 18 soorten bekend, waaronder de middelzwaar beschermde (tabel 2) steenmarter (zie bijlage2). Voor deze soort ontbreken geschikte bomen, gebouwen en ruigten die kunnen dienen als schuilplaats. Het is mogelijk dat de soort wel eens gebruik maakt van het terrein om te jagen. Voor andere marterachtigen (tabel 1-soorten wezel, hermelijn en bunzing) zou in het robiniabos een enkele geschikte verblijfplaats aanwezig kunnen zijn. Van de overig in het uurhok vermelde tabel 1-soorten verblijven mogelijk de volgende soorten binnen het plangebied egel, mol, veldmuis, gewone bosspitsmuis, bosmuis, rosse woelmuis, woelrat en haas. Daarnaast zou de niet vermelde dwergmuis binnen het plangebied kunnen verblijven. Vos en ree zouden incidenteel op de akkers van het plangebied kunnen foerageren. Het robiniabos is geheel omheind en niet toegankelijk voor haas, ree en vos. De niet beschermde muskusrat kan mogelijk een verblijfplaats hebben in de sloot aan de noordzijde van het plangebied.

EFFECTEN

Tijdens de werkzaamheden kunnen enkele verblijfplaatsen van één of meerdere exemplaren van de volgende beschermde soorten worden vernietigd of verstoord: egel, mol, veldmuis, gewone bosspitsmuis, bosmuis, haas, dwergmuis, rosse woelmuis, woelrat en wezel, hermelijn of bunzing. Daarnaast kunnen bij de werkzaamheden enkele exemplaren worden gedood. Mogelijk zal een klein deel van het foerageergebied van vos en ree door de geplande ontwikkeling

verloren gaan. Genoemde soorten zijn allen algemeen voorkomende soorten uit tabel 1, waarbij de ontwikkelingen geen afbreuk doen aan de gunstige instandhouding van deze soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor bosmuis en veldmuis.
Het eventueel verloren gaan van een klein deel van foerageergebied van de beschermde steenmarter (tabel 2) is hier niet onoverkomelijk, omdat in de directe omgeving voldoende soortgelijk biotoop te vinden is.

4.2.4
Vogels

Alteveer

GEGEVENS

Volgens Het Natuurloket zijn beide kilometerhokken in de periode van 1996 tot en met 2007 niet onderzocht op het voorkomen van broedvogels. De kilometerhokken zijn in de winterperiodes van 1996/1997 tot en met 2006/2007 matig onderzocht op het voorkomen van watervogels. Via SOVON zijn van kilometerhok 262-563 gegevens verkregen. Deze gegevens zijn afkomstig over de periode van 1998 tot en met 2000. De gegevens van SOVON zijn redelijk recent, gedetailleerd, maar lijken niet volledig. Daarom is tevens de Atlas van de Nederlandse broedvogels geraadpleegd. De gegevens voor deze atlas zijn verzameld in de periode van 1998 tot en met 2000 en worden weergegeven per uurhok. Deze gegevens zijn redelijk recent en volledig, maar zijn erg globaal. De bekende gegevens geven, gezien de terreinomstandigheden, in combinatie met het veldbezoek een voldoende beeld van de soortengroep vogels.

INVENTARISATIE

Uit de gegevens van SOVON blijkt dat in kilometerhok 262-563 32 soorten zijn waargenomen, waaronder de rode lijstsoorten koekoek, gele kwikstaart, boerenzwaluw en huiszwaluw. Het voorkomen van koekoek binnen het plangebied is door het ontbreken van enige ruigte en struweel zeer onwaarschijnlijk. De broedvogelatlas vermeldt 77 soorten binnen het uurhok, waaronder 16 rode lijstsoorten (zie bijlage 3). Dit zijn soorten van de meer structuurrijke gebieden. Binnen het plangebied zou kerkuil kunnen jagen. Patrijs en gele kwikstaart zouden op de akkers kunnen foerageren, maar ideaal foerageergebied zijn deze monotone akkers niet. Huiszwaluw en boerenzwaluw zouden boven het plangebied kunnen foerageren. Verder zullen vooral algemeen voorkomende soorten zoals houtduif, zwarte kraai en kauw foerageren op het terrein. Het is mogelijk dat een enkele scholekster of kievit tot broeden komt op deze locatie.

Gele kwikstaart Meerkoet Blauwe reiger

OVERWINTERENDE VOGELS

Bij SOVON zijn gegevens bekend uit een telgebied. Het plangebied ligt in een dergelijk telgebied, maar vormt slechts een zeer klein deel van het telgebied. Er zijn twaalf soorten waargenomen. Ganzen en zwanen zullen niet op de locatie voorkomen vanwege de korte afstand tot bebouwing. Van deze soorten is het alleen waarschijnlijk dat blauwe reiger, meerkoet en wilde eend wel eens van het terrein gebruikmaken. Maar zelfs voor deze soorten is het terrein geen optimaal biotoop. De aanwezigheid van sloten is zeer beperkt en de waterkwaliteit is slecht.
Wintergasten zoals kramsvogel kunnen foerageren in het terrein. Het plangebied heeft verder geen bijzondere waarde voor wintervogels.

EFFECTEN

De waarde van het gebied voor broedvogels is beperkt. Het betreft alleen algemene soorten die in de omgeving vergelijkbaar broed- en foerageergebied ruimschoots aantreffen. Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. In dit plangebied kan men ervan uitgaan dat geen verbodsbepalingen worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of de werkzaamheden voor het broedseizoen worden begonnen en continu voortduren.

Mussel

GEGEVENS

Volgens Het Natuurloket is kilometerhok 266-553 in de periode van 1996 tot en met 2007 niet onderzocht op het voorkomen van broedvogels. Het betreffende kilometerhok is in de winterperiodes van 1996/1997 tot en met 2006/2007 matig onderzocht op het voorkomen van watervogels.
Verspreidingsgegevens van broedvogels zijn afkomstig uit de Atlas van de Nederlandse broedvogels. De gegevens voor deze atlas zijn verzameld in de periode van 1998 tot en met 2000 en worden weergegeven per uurhok. Deze gegevens zijn redelijk recent en volledig, maar erg globaal. De bekende gegevens geven, gezien de terreinomstandigheden, in combinatie met het veldbezoek een voldoende beeld van de soortengroep vogels.

INVENTARISATIE

De broedvogelatlas vermeldt 104 soorten binnen het uurhok, waaronder 24 rode lijstsoorten (zie bijlage 3). Van deze rode lijstsoorten zouden huismus, huiszwaluw, boerzwaluw, graspieper en kerkuil binnen het plangebeid kunnen foerageren. Overige rode lijstsoorten zijn soorten van heide, plas en moeras en half open landschap. Deze biotopen komen binnen het plangebied niet voor. Algemene soorten als merel, vink en ekster zullen binnen het plangebeid tot

broeden komen. In het parkbos zullen mezensoorten als koolmees en pimpelmees foerageren.

OVERWINTERENDE VOGELS

Het plangebied heeft geen bijzondere waarde voor wintervogels. In de huidige situatie is het plangebied 's winters interessant voor enkele foeragerende zangvogels die in de houtsingels vruchten, zaden of insecten eten. Er komen soorten voor als sijs, vink, kramsvogel en mezensoorten.

EFFECTEN

De waarde van het gebied voor broedvogels is beperkt. Het betreft alleen algemene soorten die in de omgeving vergelijkbaar broed- en foerageergebied ruimschoots aantreffen. Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. In dit plangebied kan men ervan uitgaan dat geen verbodsbepalingen worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of de werkzaamheden voor het broedseizoen worden begonnen en continu voortduren.

Onstwedde

GEGEVENS

De gebruikte verspreidingsgegevens van broedvogels zijn afkomstig uit de Atlas van de Nederlandse broedvogels. De gegevens voor deze atlas zijn verzameld in de periode 1998 tot en met 2000 en worden weergegeven per uurhok. Deze gegevens zijn redelijk recent en volledig, maar erg globaal. De bekende gegevens geven, gezien de terreinomstandigheden, in combinatie met het veldbezoek een voldoende beeld van de soortengroep vogels.

INVENTARISATIE

De broedvogelatlas vermeldt 99 soorten binnen het uurhok, waaronder 24 rode lijstsoorten (zie bijlage 3). Van deze rode lijstsoorten zouden huismus, huiszwaluw, boerzwaluw, graspieper, gele kwikstaart en kerkuil binnen het plangebeid kunnen foerageren. Overige rode lijstsoorten zijn soorten van heide, plas en moeras en half open landschap. Deze biotopen komen binnen het plangebied niet voor. Algemene soorten als merel, vink en ekster zullen binnen het plangebeid tot broeden komen. In het robiniabos zullen mezensoorten als koolmees en pimpelmees foerageren. Op de akkers foerageren algemene soorten als houtduif, kauw en zwarte kraai. Een enkele kievit of scholekster kan tot broeden komen op de akkers.

OVERWINTERENDE VOGELS

Het plangebied heeft geen bijzondere waarde voor wintervogels. In de huidige situatie is het plangebied 's winters interessant voor enkele foeragerende zangvogels die in het robiniabos vruchten, zaden of insecten eten. Er komen soorten voor als sijs, vink, kramsvogel en mezensoorten.

EFFECTEN

De waarde van het gebied voor broedvogels is beperkt. Het betreft alleen algemene soorten die in de omgeving vergelijkbaar broed- en foerageergebied ruimschoots aantreffen. Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. In dit plangebied kan men ervan uitgaan dat geen verbodsbepalingen worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of de werkzaamheden voor het broedseizoen worden begonnen en continu voortduren.

4.2.5
Amfibieën

Alteveer

GEGEVENS

De gebruikte verspreidingsgegevens zijn afkomstig uit het Waarnemingenoverzicht 2006 van de Stichting RAVON. In het Waarnemingenoverzicht 2006 wordt de verspreiding van amfibieën in de periode 1997 tot en met 2006 weergegeven op basis van uurhokken. De gegevens zijn vrij recent, maar zijn deels onvolledig en erg globaal. Gezien de aard van het plangebied, geeft het veldbezoek in combinatie met deze gegevens evenwel een voldoende beeld voor dit onderzoek.

INVENTARISATIE

Binnen het uurhok zijn vijf soorten amfibieën bekend, waaronder de tabel 3-soort heikikker. Deze soort heeft een voorkeur voor natte venige gebieden en in mindere mate vochtige schraalgraslanden, duinvalleien, bosranden, langs meren en rivieren en in komkleigebieden Geschikt biotoop voor heikikker is binnen het plangebied niet aanwezig. Binnen het plangebied is het voorkomen van deze tabel 3-soort dan ook uitgesloten. In het betreffende uurhok zal heikikker waarschijnlijk voorkomen in natuurreservaat Veenhuizerstukken. Voor de uit het uurhok bekende tabel 1- soorten bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander is binnen de grenzen van het plangebied geen geschikt voortplantingswater aanwezig.
Buiten het voortplantingsseizoen leeft bruine kikker op het land en overwintert in greppels of holten of onder hout, boomwortels of stenen. Ook gewone pad en kleine watersalamander vertonen dit gedrag en leven mogelijk in de opgaande begroeiing aan de randen van het plangebied. Bastaardkikker overwintert doorgaans in sloten. Ze zullen zich in de sloten buiten het plangebied kunnen voortplanten.

EFFECTEN

Ten gevolge van de geplande ontwikkelingen zal het akkerland met haar greppels worden geëgaliseerd en bebouwd. Hierdoor verdwijnt foerageergebied en kunnen mogelijke enkele winterverblijfplaatsen van bruine kikker, bastaardkikker, kleine watersalamander en gewone pad verloren gaan. Mogelijk worden enkele exemplaren gedood. Genoemde soorten zijn algemeen voorkomende soorten uit tabel 1 waarvoor een vrijstelling geldt. De ontwikkelingen doen geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Mussel

GEGEVENS

De gebruikte verspreidingsgegevens zijn afkomstig uit het Waarnemingenoverzicht 2006 van de Stichting RAVON. In het Waarnemingenoverzicht 2006 wordt de verspreiding van amfibieën in de periode van 1997 tot en met 2006 weergegeven op basis van uurhokken. De gegevens zijn vrij recent, maar zijn deels onvolledig en erg globaal. Gezien de aard van het plangebied, geeft het veldbezoek in combinatie met deze gegevens evenwel een voldoende beeld voor dit onderzoek.

Bruine kikker

Gewone pad

Kleine watersalamander

INVENTARISATIE

Binnen het uurhok zijn vijf soorten amfibieën en het groenekikkercomplex bekend. Het groenekikkercomplex bestaat uit de soorten meerkikker (tabel 1) en poelkikker (tabel 3) en de kruising tussen beide soorten, bastaardkikker (tabel 1). Deze soorten zijn in het veld moeilijk van elkaar te onderscheiden. De tabel 3-soort poelkikker is door het ontbreken van voedselarm, schoon water in of nabij het plangebied niet binnen het plangebied te verwachten. Doordat grote watercomplexen in of nabij het plangebied afwezig zijn, is ook het voorkomen van tabel 1-soort meerkikker in het plangebied niet waarschijnlijk. Binnen het plangebied is alleen de ook in het uurhok waargenomen tabel 1-soort bastaardkikker te verwachten. De in het uurhok waargenomen tabel 3-soort heikikker heeft een voorkeur voor natte venige gebieden en in mindere mate vochtige schraalgraslanden, duinvalleien, bosranden, langs meren en rivieren en in komkleigebieden Geschikt biotoop voor heikikker is binnen het plangebied niet aanwezig. Binnen het plangebied is het voorkomen van deze tabel 3-soort is dan ook uitgesloten. Aan het betreffende uurhok grenst het natuurreservaat Ter Borg. Hier zal heikikker waarschijnlijk voorkomen.
De in het uurhok bekende tabel 1- soorten zijn bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Buiten het voortplantingsseizoen leeft bruine kikker op het land en overwintert in greppels of holten of onder hout, boomwortels of stenen. Ook gewone pad en kleine watersalamander vertonen dit gedrag en leven mogelijk in het plangebied. Bastaardkikker overwintert doorgaans in sloten. Deze soorten kunnen zich in de Mussel Aa buiten het plangebied voortplanten. Overwinteringsplaatsen zijn alleen in deelgebied 1 in de achtertuinen aan de Molenstraat en in het parkbos aanwezig.

EFFECTEN

Ten gevolge van de geplande ontwikkelingen zullen de achtertuinen aan de Molenstraat (deelgebied 1) worden geëgaliseerd. Hierdoor kunnen mogelijke winterverblijfplaatsen van voorkomende soorten verloren gaan. Mogelijk worden enkele exemplaren gedood. Tevens verdwijnt foerageergebied als gevolg van het bebouwen van het plangebied. Genoemde soorten zijn algemeen voorkomende soorten uit tabel 1 waarvoor een vrijstelling geldt. De ontwikkelingen doen geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Onstwedde

GEGEVENS

De gebruikte verspreidingsgegevens zijn afkomstig uit het Waarnemingenoverzicht 2006 van de Stichting RAVON. In het Waarnemingenoverzicht 2006 wordt de verspreiding van amfibieën in de periode van 1997 tot en met 2006 weergegeven op basis van uurhokken. De gegevens zijn vrij recent, maar zijn deels

onvolledig en erg globaal. Gezien de aard van het plangebied, geeft het veldbezoek in combinatie met deze gegevens evenwel een voldoende beeld voor dit onderzoek.

INVENTARISATIE

Binnen het uurhok zijn vier soorten amfibieën en het groenekikkercomplex bekend. De in het uurhok bekende tabel 1- soorten zijn bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Het groenekikkercomplex bestaat uit de twee soorten meerkikker (tabel 1) en poelkikker (tabel 3) en de kruising tussen beide soorten, bastaardkikker (tabel 1). Deze soorten zijn in het veld moeilijk van elkaar te onderscheiden. De tabel 3-soort poelkikker is door het ontbreken van voedselarm, schoon water in of nabij het plangebied niet binnen het plangebied te verwachten. Doordat grote watercomplexen in of nabij het plangebied afwezig zijn, is ook tabel 1-soort meerkikker niet in het plangebied te verwachten. Buiten het voortplantingsseizoen leeft bruine kikker op het land en overwintert in greppels of holten of onder hout, boomwortels of stenen. Ook gewone pad en kleine watersalamander vertonen dit gedrag en leven mogelijk in het plangebied. Bastaardkikker overwintert doorgaans in sloten. Deze soorten kunnen zich in de sloot in de noordwestpunt voortplanten.

EFFECTEN

Door de geplande ontwikkelingen zal een deel van het robiniabos worden gekapt en geëgaliseerd. Hierdoor kunnen mogelijke winterverblijfplaatsen verloren gaan. Mogelijk worden enkele exemplaren gedood. Door het bebouwen van het gebied zal foerageergebied verdwijnen. Indien een deel van de sloot aan het noorden van het robiniabos wordt gedempt, kan voortplantingswater verloren gaan. Genoemde soorten zijn algemeen voorkomende soorten uit tabel 1 waarvoor een vrijstelling geldt. De ontwikkelingen doen geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

4.2.6

Reptielen

Alteveer, Mussel en Onstwedde

GEGEVENS

Voor het onderzoek met betrekking tot reptielen is het Waarnemingenoverzicht 2006 van de Stichting RAVON geraadpleegd. In dit overzicht is de verspreiding van reptielen in de periode van 1997 tot en met 2006 weergegeven op basis van uurhokken. De gegevens zijn globaal, maar recent en over het algemeen voor reptielen vrij volledig. De gegevens van het waarnemingenoverzicht geven in combinatie met het veldbezoek een voldoende beeld van deze soortengroep.

INVENTARISATIE

Het waarnemingenoverzicht vermeldt een waarneming van de tabel 2-soort levendbarende hagedis in het uurhok 13-32. Het plangebied van Onstwedde valt binnen dit uurhok. Over het algemeen bestaat het leefgebied van hagedissen en slangen uit ruige vegetatie die voldoende schuilmogelijkheden biedt en tevens voldoende open is om te kunnen zonnen, zoals overgangen tussen bos en heide en oude heidevelden. Dergelijke omstandigheden komen in niet voor

in het plangebied en maakt het voorkomen van reptielen dan ook onwaarschijnlijk. Levendbarende hagedis zal elders in het uurhok voorkomen, zoals in het gebied rond Ter Wupping.

Er zullen geen negatieve effecten op reptielen optreden. EFFECTEN

4.2.7
Vissen

Alteveer

De sloot binnen het plangebied bevat maar weinig water. Het is daarom niet waarschijnlijk dat dit leefgebied is voor vissen. Hooguit kunnen enkele exemplaren van een algemene soort, zoals tiendoornige stekelbaars in de sloot terechtkomen, bijvoorbeeld via eitjes aan vogelpoten. Tijdens het eventuele dempen van de sloot zullen geen effecten op beschermde vissen optreden.

Mussel

Binnen het plangebied is geen open water te vinden. Er zullen geen effecten optreden op vissen.

Onstwedde

Binnen het plangebied is aan de noordwestpunt van het plangebied een sloot te vinden. Deze sloot ligt geïsoleerd en is zeer ondiep en van een geringe omvang. Hooguit kunnen enkele exemplaren van een algemene soort zoals tiendoornige stekelbaars in de sloot terechtkomen, bijvoorbeeld via eitjes aan vogelpoten Er zullen tijdens het eventuele dempen van de sloot geen effecten optreden op beschermde vissen.

4.2.8
Dagvlinders

Alteveer, Mussel en Onstwedde

De gebruikte verspreidingsgegevens zijn afkomstig uit het Waarnemingenverslag 2007. Dit waarnemingenverslag heeft de verspreiding van dagvlinders uit de periode van 1999 tot en met 2006 weergegeven op basis van uurhokken. Deze gegevens zijn globaal, maar recent en lijken volledig. De bekende gegevens geven in combinatie met de terreingesteldheid, zoals deze is vastgesteld tijdens het veldbezoek, een voldoende beeld voor deze soortengroep. GEGEVENS

Het waarnemingenverslag vermeldt 24 soorten in uurhok 13-31 waarvan een tabel 3-soort en twee rode lijstsoorten (zie bijlage 4). De tabel 3-soort en tevens rode lijstsoort is rouwmantel. De tweede rode lijstsoort is bruine vuurvlinder. INVENTARISATIE

Het waarnemingenverslag vermeldt 25 soorten binnen uurhok 13-52 (zie bijlage 4) waarvan een beschermde soort en drie rode lijstsoorten. De tabel 3-soort en tevens rode lijstsoort is rouwmantel. De overige twee rode lijstsoorten zijn bruine vuurvlinder en heivlinder.

Het waarnemingenverslag vermeldt binnen uurhok 13-32 28 soorten (zie bijlage 4) waarvan een tabel 1-soort en drie rode lijstsoorten. De tabel 3-soort en tevens rode lijstsoort is rouwmantel. De overige twee rode lijstsoorten zijn bruine vuurvlinder en koninginnenpage.
De tabel 3-soort rouwmantel is in Nederland als standvlinder verdwenen. Rouwmantel kan echter over grote afstanden zwerven. De soort wordt dan ook jaarlijks als zwerver uit omringende landen als Duitsland waargenomen. Rode lijstsoort bruine vuurvlinder komt voor in heide en graslandgebieden met zuringsoorten (waarplant). Heivlinder is een soort van de schrale graslanden met vooral schapengras als waardplant. Koninginnenpage is een soort die voornamelijk voorkomt in Zuid-Limburg en vandaar uit richting het noorden uitzwerft. De soort komt onder andere voor op kruidenrijke graslanden met voornamelijk peen als waardplant, maar soms ook schermbloemige als pastinaak, venkel, bevernel of engelenwortel. Voor bovengenoemde beschermde soort en rode lijstsoorten zijn binnen de plangebieden geen specifieke vegetaties aanwezig.

Dagpauwoog

Klein koolwitje

EFFECTEN

Er zullen geen negatieve effecten op beschermde soorten of rode lijstsoorten optreden. Door de aanleg van tuinen in de geplande woonwijken zal het aandeel waard- en nectarplanten voor algemene soorten als klein koolwitje, dagpauwoog en kleine vos toenemen.

4.2.9

Libellen

Alteveer, Mussel en Onstwedde

GEGEVENS

Volgens Het Natuurloket is het kilometerhok 262-563 in de periode van 1993 tot en met 2007 niet onderzocht, kilometerhok 263-563 matig onderzocht, kilometerhok 266-553 niet onderzocht en kilometerhok 265-562 matig onderzocht op het voorkomen van libellen. Aangezien er geen ontheffingsplichtige soorten zijn waargenomen, zijn gedetailleerde soortengegevens niet opgevraagd. Verder is het Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen' geraadpleegd. De gegevens van het Waarnemingenverslag uit de van periode 1999 tot en met 2006 worden weergegeven op basis van uurhokken. Deze gegevens zijn globaal, maar recent en lijken volledig. De gegevens

geven in combinatie met de terreingesteldheid, zoals deze is vastgesteld tijdens het veldbezoek, een voldoende beeld voor deze soortengroep.

INVENTARISATIE

Het waarnemingenverslag vermeldt 13 soorten in uurhok 13-31 (zie bijlage 5). Hieronder bevinden zich geen beschermde soorten of rode lijstsoorten. De greppels binnen het plangebied bevatten niet jaarrond water en de sloot aan de noordzijde is voor een groot deel dichtgegroeid. Als voortplantingsbiotoop is het plangebied voor libellen weinig geschikt.
Het waarnemingenverslag vermeldt 21 soorten binnen uurhok 13-52, waaronder de rode lijstsoort tengere pantserjuffer (zie bijlage 5). Deze rode lijstsoort komt voor bij heidevennen en licht verstoord hoogveen. In of nabij het plangebied is soortgelijk biotoop niet aanwezig. Binnen het plangebied bevindt zich geen open water. De Mussel Aa aan de oostzijde van het plangebied is geschikt voortplantingsbiotoop voor algemene soorten zoals lantaarntje en gewone oeverlibel. Deze soorten kunnen af en toe binnen het plangebied foerageren.
Het waarnemingenverslag vermeldt 27 soorten binnen uurhok 13-32 (zie bijlage 5). Hieronder bevindt zich geen beschermde soorten of rode lijstsoorten. Binnen het plangebied bevinden zich bijna geen watergangen die jaarrond waterhoudend zijn. De sloot ten noorden van het robiniabos lijkt weinig geschikt als voortplantingsbiotoop voor libellen.

EFFECTEN

Er zullen geen negatieve effecten op libellen optreden. Door bebouwing en mogelijke aanleg van vijver(s) kan de waarde van de gebieden mogelijk zelfs toenemen.

4.2.10

Overige ongewervelde soorten

Alteveer, Mussel en Onstwedde

De beschermde kevers en mieren zijn niet in het plangebied te verwachten. De beschermde mierensoorten komen voor in zandige bosgebieden. De oude eikenbomen voor vliegend hert zijn afwezig. Gestreepte waterroofkever is een soort van met name groot water in laagveen en poelen. Brede geelrandwaterroofkever is een soort van grote, permanent stilstaande wateren. Juchtleerkever en heldenbok worden binnen Nederland als uitgestorven beschouwd. Ditzelfde geldt waarschijnlijk voor rivierkreeft en Bataafse stroommossel. De wijngaardslak is gebonden aan het voorkomen van mergel.
Door de ontwikkelingen binnen de plangebieden zullen geen effecten op beschermde overige ongewervelde soorten optreden.

5 Conclusie

5.1 Gebiedsbescherming

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur liggen op voldoende afstand van de plangebieden en zijn hiervan gescheiden door bebouwing en infrastructuur. Gezien de aard van de ingrepen zijn geen negatieve effecten te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig. De activiteit is op het punt van de gebiedsbescherming van de Ecologische Hoofdstructuur niet in strijd met het POP Groningen.
Op beide punten moet het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen, deze visie nog in een vooroverleg in het kader van de oriëntatiefase bevestigen.

5.2 Soortenbescherming

Alteveer, Mussel en Onstwedde

Ten aanzien van de soortenbescherming zijn vijf aspecten (van belang in de verdere procedure) in acht genomen:

- nadere inventarisatie;
- niet bedreigde waarden;
- bescherming vogels;
- vrijgestelde soorten;
- ontheffingen.

Vleermuizen

NADERE INVENTARISATIE

Om een voldoende beeld te krijgen van het belang van het plangebied in Alteveer voor vleermuizen is nader onderzoek noodzakelijk. Dit onderzoek zal met name moeten zijn gericht op de aanwezigheid van verblijfplaatsen in de bejaardenwoningen en de functie van het plangebied als onderdeel van foerageergebied en/of vliegroute.
Om een voldoende beeld te krijgen van het belang van deelgebied 1 van het plangebied in Mussel voor vleermuizen is tevens nader onderzoek noodzakelijk. Dit onderzoek zal met name moeten zijn gericht op de aanwezigheid van verblijfplaatsen in de twee-onder-een-kapwoningen en de functie van het plangebied als onderdeel van foerageergebied en/of vliegroute.

NIET BEDREIGDE WAARDEN

Van de volgende soortengroepen worden geen verbodsbepalingen overtreden in de plangebieden:

- reptielen;
- vissen;
- dagvlinders;
- libellen;
- overige ongewervelde soorten.

BESCHERMING VOGELS

Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Er zijn in of in de omgeving van de plangebieden geen permanent bewoonde nesten of belangrijke rust- of foerageergebieden van vogels aanwezig. Mogelijk broeden er enkele vrij algemeen voorkomende soorten en enkele rode lijstsoorten in en rond de plangebieden. Daarom kan men er in deze plangebieden van uitgaan dat geen verbodsbepalingen worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustigere broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord.
Het robiniabos in het plangebied Onstwedde dient ruim voor of na het broedseizoen te worden gekapt. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het is van belang of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli loopt.
In het plangebied is voor geen enkele soort de goede staat van instandhouding in het geding.

VRIJGESTELDE SOORTEN

In het plangebied komen enkele beschermde soorten voor in de groepen amfibieën en zoogdieren die worden verstoord door de werkzaamheden. Deze soorten staan in tabel F. Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling voor artikel 8 of de artikelen 9 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor verstoring van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor mol, bosmuis en veldmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

Tabel F. Soorten in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt

Nederlandse naam	**Wetenschappelijke naam**
Gewone vogelmelk	*Ornithogalum umbellatum*
Egel	*Erinaceus europaeus*
Gewone bosspitsmuis	*Sorex araneus*
Dwergmuis	*Micromys minutus*
Rosse woelmuis	*Clethrionomys glareolus*
Bunzing	*Mustela putorius*
Hermelijn	*Mustela erminea*
Wezel	*Mustela nivalis*
Woelrat	*Arvicola terrestris*
Haas	*Lepus europaeus*
Gewone pad	*Bufo bufo*
Bastaardkikker	*Rana klepton esculenta*

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Bruine kikker	*Rana temporaria*
Kleine watersalamander	*Triturus vulgaris*

ONTHEFFINGEN

Uit het aanvullend onderzoek naar vleermuizen zal blijken of ontheffingen moeten worden aangevraagd en voor welke soorten. Dit geldt voor het plangebied te Alteveer en deelgebied 1 te Mussel.

6 Bronnen

6.1 Veldbezoek

VERKENNEND VELDBEZOEK

De plangebieden zijn op 8 september 2004 door mevrouw drs. K.M.S. De Maeijer bezocht. Het was een vrijwel onbewolkte dag met een maximumtemperatuur van 21 °C en een noordnoordoostenwind van gemiddeld 3 Beaufort.
Op 3 december 2008 zijn de plangebieden wederom bezocht door de heer ing. E.J. Slot. Het was een half bewolkte dag met een maximumtemperatuur van 5 °C en een matige zuidwestenwind. De plangebieden zijn bezocht om een indruk te krijgen van het terrein en het voorkomen van planten- en diersoorten. Er zijn tijdens beide bezoeken plantensoorten genoteerd, maar verder geen volledige vegetatieopnamen gemaakt.

6.2 Media

- www.natuurloket.nl, overzicht recente en beschikbare gegevens van planten en dieren;
- www.ravon.nl, informatie over (verspreiding) van herpetofauna;
- www.waarneming.nl, verspreidingskaarten van planten en dieren die door vrijwilligers zijn verzameld.

6.3 Gegevens

- Stichting FLORON, Leiden voor gegevens van planten; Rapport 2004.162, FlorBase 2K[3].
- SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen voor gegevens van vogels, Rapport GAS 2004-138.

6.4 Literatuur

- Stichting voor Bodemkartering, Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Toelichting bij kaartblad 13 Winschoten, Wageningen 1980.

[3] FlorBase is een bestand met plantensoortwaarnemingen op 1 x 1 kilometerhokniveau. Het bestand bestaat uit gegevens van provincies, particulieren, terreinbeherende organisaties en instituten.

- Meijden, R. van der, Heukels' Flora van Nederland, Wolters-Noordhoff bv, Groningen/Houten 2005.
- Dulmen, A. van, 2004. Woningbouwlocaties Stadskanaal; toelichting bij de floristische verspreidingsgegevens. Rapport 2004.162. Stichting FLORON, Leiden.
- Lange, R., P. Twisk, A. van Winden en A. van Diepenbeek, Zoogdieren van West-Europa, Stichting Uitgeverij KNNV en Vereniging Natuurmonumenten, Utrecht 1994.
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht 1992.
- Molen, van der H., Verspreidingsatlas van de Groninger zoogdieren, Groningen 1993.
- Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers, Atlas van de Nederlandse vleermuizen: Onderzoek naar verspreiding en ecologie, KNNV Uitgeverij, Utrecht 1997.
- Hustings, F., J.-W. Vergeer, SOVON Vogelonderzoek Nederland, Atlas van de Nederlandse Broedvogels, Nederlandse fauna deel 5, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2002.
- Eekelder, P. 2004. Stadskanaal. Levering vogelgegevens. SOVON rapport GAS 2004-138. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, De Dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming, Nederlandse fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2006.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, De Nederlandse libellen (Odonata) - Nederlandse fauna deel 4, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2002.
- Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen', EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.
- Peeters, T.M.J., C. van Achterberg, W.R.B. Heitmans, W.F. Klein, V. Lefeber. A.J. van Loon, A.A. Maelis, H. Nieuwenhuijsen, M. Reemer, J. de Rond, J. Smit, H.H.W. Velthuis, De wespen en mieren van Nederland (Hymenoptera: Aculeata) - Nederlandse fauna deel 6. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden, KNNV Uitgeverij, Utrecht & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2004.
- Brouwer, T.,B. Crombaghs, A. Dijkstra, Vissenatlas Groningen Drenthe, Uitgeverij Profiel Bedum, 2008.

B i j l a g e n

1. Overige zoogdieren
2. Broedvogels
3. Vlinders
4. Libellen
5. Codes Rode lijst
6. Uitleg beschermingsregime

Bijlage 1. Overige zoogdieren in de uurhokken 13-31, 13-32 en 13-52 in en rond het plangebied (atlas)

Nederlandse naam	Waarneming			Rode lijst	Beschermingsregime
	13-31	13--32	13-52		
Bosmuis	x	x	x		Tabel 1
Bosspitsmuis			x		Tabel 1
Bruine rat	x	x	x		
Bunzing	x	x	x		Tabel 1
Dwergmuis			#		Tabel 1
Eekhoorn			x		Tabel 2
Egel	x	x	x		Tabel 1
Gewone bosspitsmuis	x				Tabel 1
Haas	x	x	x		Tabel 1
Hermelijn	x	x	x		Tabel 1
Huismuis		x			
Huisspitsmuis			x		Tabel 1
Konijn	x	x	x		Tabel 1
Mol	x	x	x		Tabel 1
Muskusrat	x	x	x		
Ree	x	x	x		Tabel 1
Rosse woelmuis	x	x			Tabel 1
Steenmarter	x	x	x		Tabel 2
Veldmuis	x	x	x		Tabel 1
Vos	x	x	x		Tabel 1
Wasbeer	x	x			
Wezel	x	x	x		Tabel 1
Woelrat	x	x	x		Tabel 1

x = vangst of vondst
# = braakbalvondst

Bijlage 2. Broedvogels in de uurhokken 13-31, 13-32 en 13-52 in en rond het plangebied (atlas)

Nederlandse naam	Waarneming			Rode lijst	Beschermingsregime
	13-31	13-32	13-52		
Appelvink		z	w		Vogels
Bergeend	m	z	w		Vogels
Blauwborst		w			Vogels
Blauwe Reiger	z				Vogels
Boerenzwaluw	w/z	w/z	w/z	GE	Vogels
Bonte Vliegenvanger	w/z	w/z	w/z		Vogels
Boomklever		z	w		Vogels
Boomkruiper	w/z	w/z	w/z		Vogels
Boompieper	w/z	w/z	w/z		Vogels
Boomvalk		w	w	KW	Vogels
Bosrietzanger	w/z	w/z	w/z		Vogels
Braamsluiper	w/z	w/z	w/z		Vogels
Bruine Kiekendief	z	m	m		Vogels
Buizerd	z	z	z		Vogels
Dodaars		m	z		Vogels

Nederlandse naam	Waarneming			Rode lijst	Beschermingsregime
	13-31	13-32	13-52		
Ekster	w/z	w/z	w/z		Vogels
Fazant	w/z	w/z	w/z		Vogels
Fitis	w/z	w/z	w/z		Vogels
Fluiter	m	z	m		Vogels
Fuut	w		z		Vogels
Gaai	w/z	w/z	w/z		Vogels
Geelgors	z	z	z		Vogels
Gekraagde Roodstaart	w	z	z		Vogels
Gele Kwikstaart	w/z	w/z	w/z		Vogels
Geoorde Fuut			w	GE	Vogels
Gierzwaluw	z	z	w		Vogels
Glanskop		z	w		Vogels
Goudhaantje	w/z	w/z	w/z		Vogels
Goudvink	w	z	w		Vogels
Grasmus	w/z	w/z	w/z		Vogels
Graspieper	w/z	w/z	w/z	GE	Vogels
Grauwe Klauwier	z	z	w	BE	Vogels
Grauwe Vliegenvanger	w/z	w/z	w/z	GE	Vogels
Groene Specht			m	KW	Vogels
Groenling	w/z	w/z	w/z		Vogels
Grote Bonte Specht	w/z	w/z	w/z		Vogels
Grote Lijster	w/z	w/z	w/z		Vogels
Havik	z	z	z		Vogels
Heggenmus	w/z	w/z	w/z		Vogels
Holenduif	w/z	w/z	w/z		Vogels
Houtduif	w/z	w/z	w/z		Vogels
Houtsnip		z			Vogels
Huismus	w/z	w/z	w/z	GE	Vogels
Huiszwaluw	z	z	z	GE	Vogels
IJsvogel		z			Vogels
Kauw	w/z	w/z	w/z		Vogels
Keep		m	m		Vogels
Kerkuil	z	z	z	BE	Vogels
Kievit	w/z	w/z	w/z		Vogels
Kleine Barmsijs	m				
Kleine Bonte Specht		z	w		Vogels
Kleine Karekiet		w/z	w/z		Vogels
Kleine Plevier			z		Vogels
Kneu	w/z	w/z	w/z	GE	Vogels
Knobbelzwaan	z	w	z		Vogels
Koekoek	w/z	w/z	w/z	KW	Vogels
Koolmees	w/z	w/z	w/z		Vogels
Kruisbek			w		Vogels
Kuifeend	w	z	z		Vogels
Kuifmees			w/z		Vogels
Kwartel	z	w	w		Vogels
Kwartelkoning		w		KW	Vogels
Matkop	w/z	w/z	w/z	GE	Vogels
Meerkoet	w/z	w/z	w/z		Vogels

Nederlandse naam	Waarneming			Rode lijst	Beschermingsregime
	13-31	13-32	13-52		
Merel	w/z	w/z	w/z		Vogels
Nachtegaal	z	z	m	KW	Vogels
Nijlgans		w			
Oeverzwaluw		z	z		Vogels
Paapje		z	z	BE	Vogels
Patrijs	w	w	w	KW	Vogels
Pimpelmees	w/z	w/z	w/z		Vogels
Putter		m	w		Vogels
Ransuil	z	z	w	KW	Vogels
Rietgors	w/z	w/z	w/z		Vogels
Rietzanger	z	m	w		Vogels
Ringmus	w/z	w/z	w/z	GE	Vogels
Roodborst	w/z	w/z	w/z		Vogels
Roodborsttapuit		m	w		Vogels
Scholekster	w/z	w/z	w/z		Vogels
Sijs			m		Vogels
Soepeend		w/z	w/z		
Soepgans			w/z		
Sperwer	z	z	z		Vogels
Spotvogel	w/z	w/z	w/z	GE	Vogels
Spreeuw	w/z	w/z	w/z		Vogels
Sprinkhaanzanger	z	z	w		Vogels
Staartmees	w/z	w/z	w/z		Vogels
Steenuil		z	z	KW	Vogels
Steltkluut			z		Vogels
Tafeleend			m		Vogels
Tapuit		m		BE	Vogels
Tjiftjaf	w/z	w/z	w/z		Vogels
Torenvalk	w	z	z		Vogels
Tuinfluiter	w/z	w/z	w/z		Vogels
Turkse Tortel	w/z	w/z	w/z		Vogels
Veldleeuwerik	w/z	w/z	w/z	GE	Vogels
Vink	w/z	w/z	w/z		Vogels
Vuurgoudhaantje		m	w		Vogels
Waterhoen	w/z	w/z	w/z		Vogels
Waterral			w		Vogels
Watersnip		m		BE	Vogels
Wielewaal		z	w	KW	Vogels
Wilde Eend	w/z	w/z	w/z		Vogels
Winterkoning	w/z	w/z	w/z		Vogels
Witte Kwikstaart	w/z	w/z	w/z		Vogels
Wulp			m		Vogels
Zanglijster	w/z	w/z	w/z		Vogels
Zomertaling			m	KW	Vogels
Zomertortel	w	z	w	KW	Vogels
Zwarte Kraai	w/z	w/z	w/z		Vogels
Zwarte Mees		w/z	w/z		Vogels
Zwarte Roodstaart	w/z	w/z	w/z		Vogels
Zwarte Specht			w		Vogels

Nederlandse naam	Waarneming			Rode lijst	Beschermingsregime
	13-31	13-32	13-52		
Zwarte Wouw		m			Vogels
Zwartkop	w/z	w/z	w/z		Vogels

m = mogelijk
w = waarschijnlijk
z = zeker

Bijlage 3. Vlinders in de uurhokken 13-31, 13-32 en 13-52 in en rond het plangebied (waarnemingenverslag)

Nederlandse naam	Waarneming						Rode lijst	Beschermingsregime
	13-31		13-32		13-52			
	1991-2001	2002-2006	1991-2001	2002-2006	1991-2001	2002-2006		
Argusvlinder	x	x	x	x		x		
Atalanta	x	x	x	x	x	x		
Bont zandoogje				x				
Boomblauwtje		x	x	x				
Bruin zandoogje	x	x	x	x	x	x		
Bruine vuurvlinder	x		x	x	x	x	KW	
Citroenvlinder	x		x	x	x	x		
Dagpauwoog	x	x	x	x	x	x		
Distelvlinder	x	x	x	x	x	x		
Eikenpage			x		x			
Geelsprietdikkopje			x					
Gehakkelde aurelia		x		x		x		
Gele luzernevlinder			x					
Groentje		x			x			
Groot dikkopje		x	x	x		x		
Groot koolwitje	x	x	x	x	x	x		
Heivlinder						x	GE	
Hooibeestje	x	x	x	x	x	x		
Icarusblauwtje	x	x	x	x		x		
Klein geaderd witje	x	x	x	x	x	x		
Klein koolwitje	x	x	x	x	x	x		
Kleine vos	x	x	x	x	x	x		
Kleine vuurvlinder	x	x	x	x	x			
Koevinkje	x	x	x	x	x	x		
Koninginnenpage				x			GE	
Landkaartje	x	x	x	x	x	x		
Oranje zandoogje	x	x	x	x	x	x		
Oranjetipje		x	x	x		x		
Rouwmantel	x		x		x		VN	Tabel 3 (bijlage 1)
Zwartsprietdikkopje	x	x	x	x	x	x		

Bijlage 4. Libellen in de uurhokken 13-31, 13-32 en 13-52 in en rond het plangebied (waarnemingenverslag)

Nederlandse naam	Waarneming						Rode lijst	Beschermingsregime
	13-31		13-32		13-52			
	1991-2001	2002-2006	1991-2001	2002-2006	1991-2001	2002-2006		
Azuurwaterjuffer			x	x				
Blauwe glazenmaker			x	x				
Bloedrode heidelibel	x		x	x	x	x		
Bruine glazenmaker	x		x	x	x	x		
Bruinrode heidelibel						x		
Geelvlekheidelibel	x			x				
Gewone oeverlibel			x	x	x	x		
Gewone pantserjuffer	x		x	x	x	x		
Grote keizerlibel			x	x	x			
Grote roodoogjuffer			x	x	x			
Houtpantserjuffer			x	x	x			
Kleine roodoogjuffer				x				
Koraaljuffer				x		x		
Lantaarntje	x		x	x	x	x		
Metaalglanslibel	x		x	x	x			
Noordse witsnuitlibel			x		x			
Paardenbijter			x	x	x			
Platbuik	x		x	x		x		
Steenrode heidelibel	x		x	x	x	x		
Tangpantserjuffer				x				
Tengere grasjuffer	x							
Tengere pantserjuffer					x		KW	
Variabele waterjuffer			x		x			
Viervlek	x		x	x	x	x		
Vuurjuffer			x	x	x			
Watersnuffel	x		x	x	x	x		
Weidebeekjuffer			x	x				
Zwarte heidelibel	x		x	x				
Zwervende heidelibel				x	x	x		
Zwervende pantserjuffer	x		x	x				

Bijlage 5. Codes Rode lijst

BE	Bedreigd
EB	Ernstig Bedreigd
GE	Gevoelig
KW	Kwetsbaar
OG	Onvoldoende Gegevens
NB	Niet Beschouwd, standaardlijstsoort
TNB	Thans Niet Bedreigd
UW	Uitgestorven (wereldschaal)
UWW	In het Wild uitgestorven (wereldschaal)
VN	Verdwenen uit Nederland
VN*	Verdwenen uit Nederland voor 1900
VNW	In het wild verdwenen (Nederland)

Bijlage 6. Uitleg beschermingsregime

Soorten in tabel 1

Dit betreft de soorten die in de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet worden omschreven als 'Algemene soorten'. Ze zijn in Nederland zo algemeen voorkomend dat wordt aangenomen dat ruimtelijke ontwikkelingen de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet negatief beïnvloeden. Voor deze 'Algemene soorten' geldt een vrijstelling voor de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld.

Soorten in tabel 2

Dit betreft de soorten die in de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet worden omschreven als 'Overige soorten'. Voor deze 'Overige soorten' geldt, in het kader van de Flora- en faunawet, een vrijstelling mits wordt gewerkt volgens een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. Deze gedragscode moet door de sector of de ondernemer zelf worden opgesteld en ingediend voor goedkeuring (zie hierna). Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten ontheffing worden aangevraagd. Een ontheffing zal worden verleend als:

- er geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;
- zorgvuldig wordt gehandeld.

Dit houdt in elk geval in dat de werkzaamheden geen wezenlijke invloed hebben op de soort. Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Verder moet voorafgaand aan de werkzaamheden in redelijkheid alles worden verricht of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat dieren worden gedood of verwond en verblijfplaatsen worden beschadigd. Hierdoor ligt het voor de hand dat in ieder geval buiten het broedseizoen zal moeten worden gewerkt.

Soorten in tabel 3

Dit betreft de soorten die worden genoemd in bijlage 1 van de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet of in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Ontheffing voor deze soorten wordt alleen verleend onder strikte voorwaarden. Voor verstoring van deze soorten kan slechts ontheffing worden verleend als aan de volgende drie voorwaarden wordt voldaan:

- als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- als er geen alternatief is voor de werkzaamheden;
- als sprake is van een specifiek in de wet of de AMvB genoemde omstandigheid, bijvoorbeeld de bedreiging van de volksgezondheid of de openbare veiligheid, bestendig gebruik en uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Gedragscodes voor soortenbescherming

Een gedragscode wordt noodzakelijk om van bepaalde vrijstellingen te kunnen gebruikmaken. De code moet door een sector of ondernemer worden opgesteld en worden goedgekeurd door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Een gedragscode maakt op systematische wijze duidelijk hoe aan de voorwaarden van de vrijstelling kan worden voldaan. Belangrijke elementen hierbij zijn de begrippen 'zorgvuldig handelen' en 'al het redelijke doen' om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Daarbij moet:

- een inventarisatie worden verricht naar beschermde soorten in het plangebied (door een deskundige);
- een plan van aanpak worden opgesteld voor het voorkomen van verstoring van de beschermde soorten;
- tevens een plan van aanpak worden opgesteld om verblijfplaatsen die voor langere periode worden gebruikt, te beschermen;
- bijzondere aandacht worden besteed aan soorten van de Rode lijst, bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 van de Vogelrichtlijn;

en tot slot:

mogen geen werkzaamheden worden uitgevoerd die in strijd zijn met de verbodsbepalingen in de voor soorten meest kwetsbare periode.

Vogels

Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Bij uitvoering van werkzaamheden in het kader van een ruimtelijke inrichting geldt vrijstelling van de verboden als wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode.
Als er geen gedragscode is, moet worden nagegaan of verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet worden overtreden. In dergelijk geval is het mogelijk ontheffing aan te vragen. Men kan ook buiten het broedseizoen werken of starten voor het broedseizoen en de werkzaamheden continu laten voortduren waardoor geen verbodsbepalingen worden overtreden. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt.

Colofon

Opdrachtgever
Gemeente Stadskanaal

Contactpersoon
De heer G. Metselaar

Rapport
De heer ing. E.J. Slot
BügelHajema Adviseurs

Fotografie
BügelHajema Adviseurs

Projectleiding
De heer ir. H.H. Jager
BügelHajema Adviseurs

Projectnummer
244.00.01.10.10

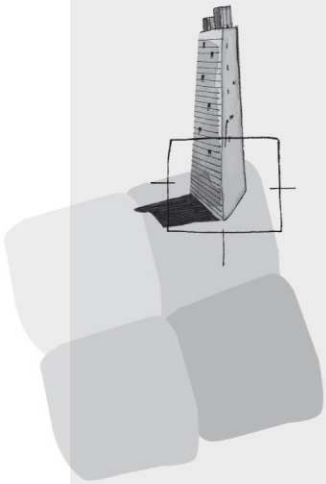

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordening en Milieu BNSP
Vaart nz 48-50
Postbus 274
9400 AG Assen
T 0592 316 206
F 0592 314 035
E assen@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort